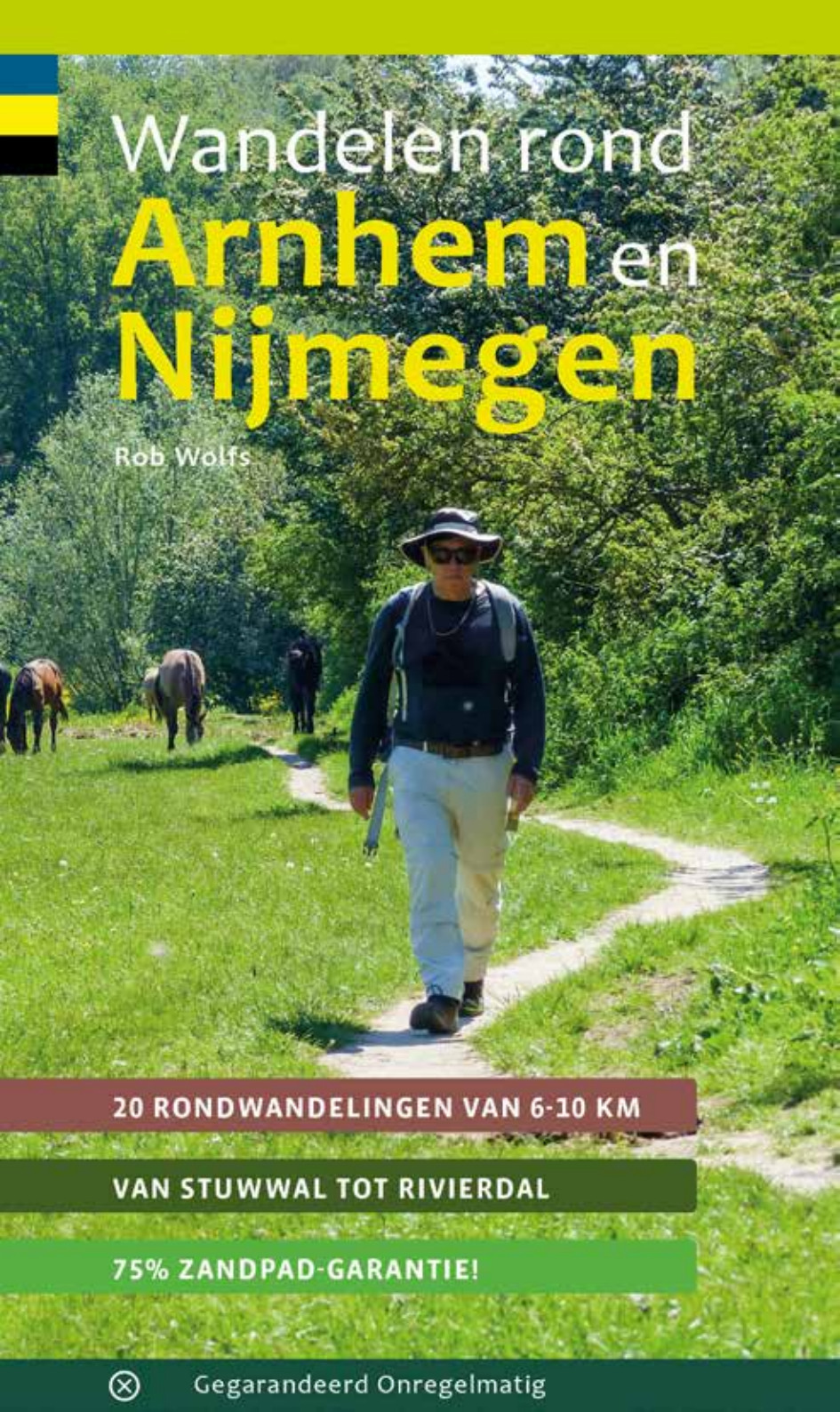

Wandelen rond **Arnhem** en **Nijmegen**

Rob Wolfs

20 RONDWANDELINGEN VAN 6-10 KM

VAN STUWWAL TOT RIVIERDAL

75% ZANDPAD-GARANTIE!

Gegarandeerd Onregelmatig

WANDELEN MET ZANDPADGARANTIE!

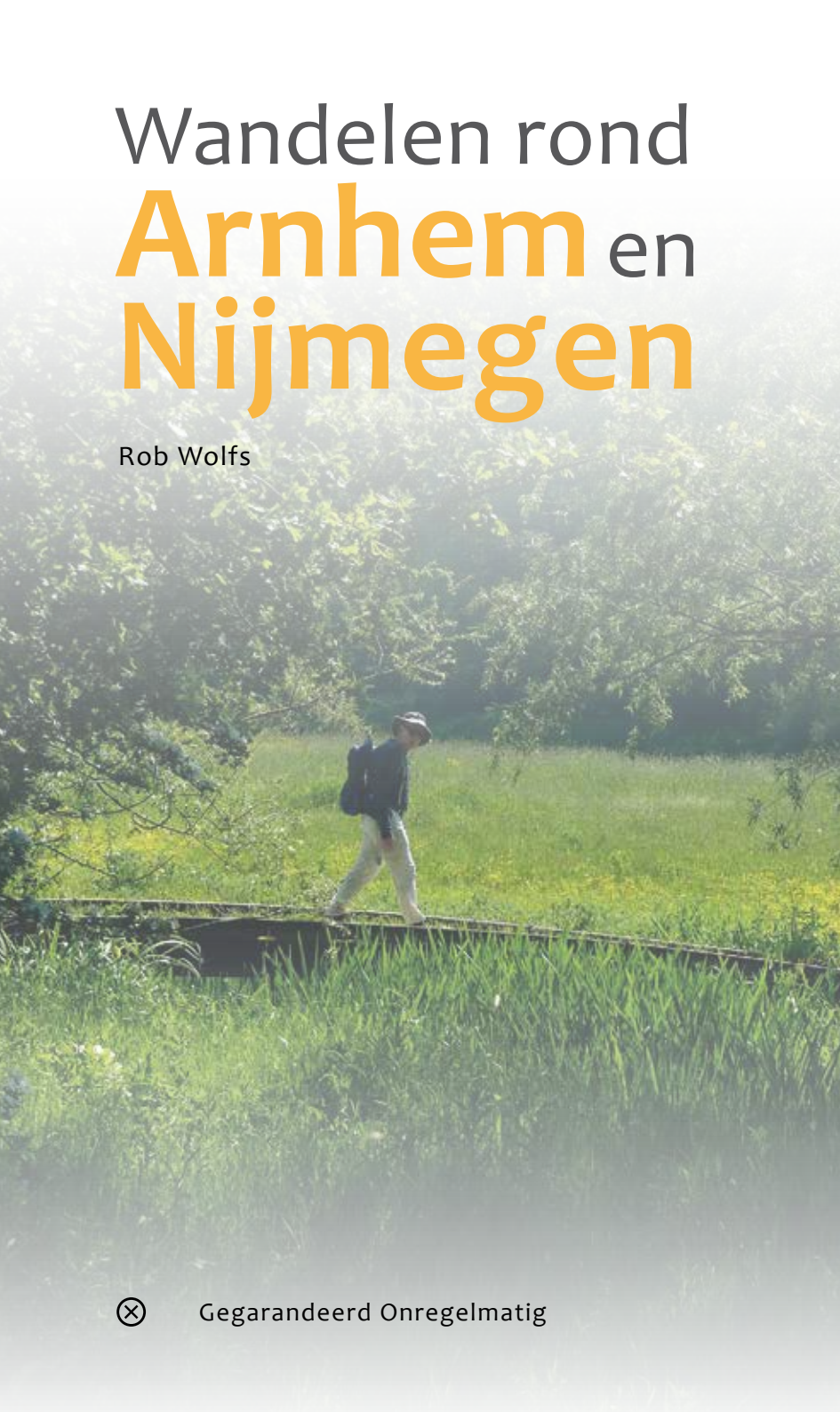
OP GEGARANDEERDONREGELMATIG.NL OOK VERKRIJGBAAR ALS SET

www.gegarandeerdonregelmatig.nl

Wandelen rond **Arnhem** en **Nijmegen**

Rob Wolfs

Gegarandeerd Onregelmatig

#KANKORTER

Toen de uitgevers van Gegarandeerd Onregelmatig mij begin 2021 polsten of ik een wandelgids voor de regio Arnhem-Nijmegen wilde samenstellen met zo'n 20 kortere wandelingen was ik direct enthousiast. Lang niet alle wandelaars zijn lange-afstand-lopers. Het wandelhuis heeft minstens drie kamers, met dagwandelingen (15-25 km), halve dagwandelingen (5-10) en ommetjes (0-5) en elke ruimte z'n eigen doelgroep. Ik heb zo'n vermoeden dat de groep liefhebbers van een kortere route voor de namiddag of vroege ochtend groot is. En het leuke is dat ik ook zelf na het maken van deze gids de smaak van de kortere routes helemaal te pakken heb gekregen. Ik hoef niet meer per se kilometers te maken, maar het gaat me vooral om de beleving van het landschap en de cultuurhistorie.

Wandelgidsen

Hoewel ik me na het maken van zo'n vijftien wandelgidsen bij Gegarandeerd Onregelmatig eigenlijk voorgenomen had om maar eens te stoppen, kon ik de verleiding niet weerstaan om deze uitdaging aan te gaan. In 2007 verscheen 'de mooiste bergwandelingen' die ik samen met Rutger Burgers en Sietske de Vet maakte. Tien jaar geleden, in 2012, verscheen mijn eerste gids op persoonlijke titel, 'wandelen op de rand van bos en boerenland'. Sindsdien publiceerde ik nog vier gidsen onder eigen naam en minstens negen in samenwerking met Ad Snelderwaard, Wim Huijser en Rutger Burgers. Ik beschouw deze nieuwe wandelgids op persoonlijke titel als een kroon op mijn wandelgidsenwerk.

Korte baan

Met veel plezier heb ik me een tijdlang kunnen uitleven op het maken van de korte routes tussen Arnhem en Nijmegen. Het bedenken en ontwerpen van wandelroutes is voor mij als routemaker misschien wel het leukste onderdeel van het proces. Als je gewend bent om meestal wandelingen van rond de 15 km te ontwerpen, dan is het spannend om te zien of dat ook gaat lukken met kortere rondjes tussen de 5 en de 10 km. Dat heb ik mezelf als doel gesteld: écht niet meer dan 10 km. Het ontwerpen van korte routes is op zich niet zo moeilijk, maar als 'zandpadgarantieman' heb ik bij deze uitgeverij natuurlijk een naam hoog te houden. En dát was de uitdaging: niet alleen om korte routes te maken, maar vooral ook kwalitatief goede korte wandelingen. Laat ik nu in deze regio het afgelopen decennium ook al heel wat Trage Tochten gemaakt hebben, waarbij ik zo nu en dan misschien wel leentjebuur gespeeld heb. Ik denk dat ik erin geslaagd ben om ook op de korte baan te werken.

KANKorter

Uitgever Bart van der Mark kwam met het lumineuze idee van een KANKorter gids. Waar we nu spreken van de regio Arnhem-Nijmegen, was er in een vorige beleidsfase sprake van Knooppunt Arnhem Nijmegen (KAN) en de ‘pun’ was snel gemaakt. De eerste versies van deze korte routes zijn gepubliceerd op Wandelzoekpagina als KANKorter Lent, KANKorter De Horst etc. Ook op de sociale media is #kankorter inmiddels een begrip geworden. Voorlopig houden we deze hashtag er dus nog maar even in. Na het maken van de KANKorter routes heeft bij mij als routemaker het virus van de korte wandelingen helemaal toegeslagen. Ik heb er zoveel plezier in en zie zoveel meer nieuwe wandelkansen in natuurgebiedjes op kleine schaal dat ik daarna een volgende serie gestart ben onder de titel ‘Rappe Rondjes’. Overigens wandelingen zonder routebeschrijvingen en op Wandelzoekpagina alleen beschikbaar met gpx-track of topografische kaart.

Landschappelijke variatie

Wandelen in de omgeving van Arnhem en Nijmegen is me op het lijf geschreven. Als inwoner van Dieren, aan de rand van de Veluwezoom en met twee dochters in Arnhem Schuytgraaf en Beek (bij Nijmegen) kom ik hier graag en raak ik nooit uitgekeken op de natuurgebieden in deze streken. Grootste aantrekkingskracht hebben de licht heuvelachtige gebieden en de uiterwaarden of juist de overgangen tussen hoog en laag waar de landschappelijke variatie het grootst is. Ik wens alle lezers en wandelaars veel wandelgenoege met deze gids.

Rob Wolfs

Dieren, september 2022

Met de QR-code op de openingspagina van een wandeling verschaf je je toegang tot de betreffende wandeling op www.wandelzoekpagina.nl. Met de viercijferige kortingscode – rechts van de QR-code – kun je daarna gratis de meest actuele routebestanden downloaden.

Rob Wolfs

INHOUD

- Parkeren bij start- en eindpunt van de wandeling
- Startpunt van de wandeling is per trein bereikbaar
- Tijdens de wandeling is horeca aanwezig
- Startpunt van de wandeling is per bus bereikbaar

	ROUTE						KM	BLZ	ZANDPADGARANTIE%
1	ARNHEM LANDGOEDEREN	✓	✗	✓	✓	✓	10	6	
2	ARNHEM MEINERSWIJK	✓	✓	✓	✓	✗	10	12	
3	ARNHEM SINT JANSBEEK	✓	✓	✓	✓	✓	9	18	
4	ARNHEM WATERRIJK	✓	✗	✓	✓	✓	7	26	
5	BEEK-UBBERGEN	✓	✗	✓	✓	✓	8	32	
6	BERG EN DAL	✓	✗	✓	✓	✓	8	38	
7	DE HORST	✓	✗	✓	✓	✓	9	44	
8	DIEREN CAROLINA	✓	✓	✓	✓	✓	8	50	
9	DIEREN ZUID	✓	✓	✓	✓	✗	7	56	
10	DOORNENBURG	✓	✗	✓	✓	✓	9	62	
11	HEVEADORP	✓	✗	✓	✓	✓	6,5	68	
12	LAAG SOEREN	✓	✗	✓	✓	✓	7	74	
13	LENT	✓	✗	✓	✓	✓	7	80	
14	NIJMEGEN (SPIEGEL)WAAL	✓	✓	✓	✓	✓	8	86	
15	PERSINGEN	✓	✗	✓	✓	✓	9	92	
16	PERSINGEN - MOLEN	✓	✗	✓	✓	✓	8	98	
17	RENKUM NEDERRIJN	✓	✗	✗	✓	✓	7	104	
18	RENKUM QUADENOORD	✓	✗	✓	✓	✓	9	110	
19	RHEDEN	✓	✓	✓	✓	✓	8	116	
20	VELP HERIKHUIZEN	✓	✗	✓	✗	✓	8	122	

1 ARNHEM LANDGOEDEREN

LENGTE

10 km

ZANDPADGARANTIE

START- EN EINDPUNT

P parkeerplaats
Mariëndaal,
Schelmseweg 86,
6861 WZ Oosterbeek
of

P parkeerplaats
bij Groot Warnsborn,
Bakenbergseweg 277,
6816 VP Arnhem
(zie onder punt 4)

OPENBAAR VERVOER

 Schaarsbergen,
bushalte Lijnbaan, lijn 9
van/naar station Arnhem,
zie onder punt 3 bij *

 Arnhem, bushalte
Schelmseweg, lijn 10 van/naar
station Arnhem, zie de kaart
voor korte aanlooproute.
Arnhem, bushalte Calluna-
straat, lijn 10 idem

HORECA

 **Theeschenkerij Hoeve
Klein Mariëndaal,**
hoevekleinmariendaal.nl

 Groot Warnsborn,
grootwarnsborn.nl

Mariëndaal, Hoge Erf en Warnsborn

Drie glooiende landgoederen aan de rand van Arnhem staan garant voor landschappelijke variatie en puur wandelgenot. We duiken op landgoed Mariëndaal al snel de Groene Bedstee in, een fraaie groene tunnel die bestaat uit een dubbele beukenhaag, ook wel bekend als berceau. Berceaus stammen uit de tijd dat het voor gegoede dames mode was om er zo blank mogelijk uit te zien. In zo'n tunnel kon je buiten wandelen en tóch uit de zon blijven. Langs de bron waar de Slijpbeek ontspringt en over monumentale beukenlanen lopen we naar Hoeve Klein Mariëndaal, zorgboerderij en theeschenkerij. Na het oversteken van de drukke Amsterdamseweg maken we een mooie lus over landgoed Warnsborn. Bij de ster, waar zes bomenlanen samenkomen, genieten we met volle teugen van de uitzichten over de licht glooiende akkers in combinatie met de imposante eiken- en beukenlanen. Op landgoed Hoog Erf ligt de bron van de Beek op Warnsborn. Hoog Erf was ooit het domein van een klooster. In de 17e eeuw kwamen Hoog Erf en Laag Erf in bezit van de Arnhemse burgemeester Everhard Everwijn. Vanaf die tijd werden de landgoederen samen aangeduid als Warnsborn. We volgen de loop van de beek langs Huis Groot Warnsborn met z'n fraaie orangerie, over kronkelende paadjes langs diverse vijvers en watervalletjes. Na boerderij Rust en Vreugde lopen we even een stukje door het bos en opnieuw over brede bomenlanen tussen de geaccidenteerde velden.

check de meest actuele
routebeschrijving op
wandeloekpagina

ROUTEBSCHRIJVING

1 Vanaf de parkeerplaats loop je naar de uitgang en daar ga je rechtsaf over de asfaltweg. Met het asfalt meebuigen naar links. Nu de eerste brede bomenlaan rechtsaf, naar beneden. Eerste bomenlaan en grindweg linksaf. Je neemt dan het eerste pad schuin rechtsaf omhoog. Je passeert een voetgangerssluis en loopt door de Groene Bedstee. Bij een bankje meebuigen naar rechts, naar beneden. Op een driesprong bij een bankje rechtdoor naar beneden. Na de berceau het eerste brede pad linksaf en op driesprong voor een sprengkop links aanhouden. Je loopt langs een beek in de diepte aan je rechterhand. Op een splitsing van diverse paden ter hoogte van een brug aan je rechterhand neem je het tweede, smallere pad linksaf omhoog. Direct daarna op de Y-splitsing links aanhouden. Zijpaden negeren en op een viersprong ook links aanhoudend rechtdoor, bij een paal met rode kop. Doorlopen tot je uitkomt aan de bosrand, vlakbij een fietspad.

2 Hier ga je rechtsaf langs een houten afsluitboom, aan je linkerhand open veld en hoogspanning. Een pad naar rechts negeren. Je passeert Theeschenkerij Hoeve Mariëndaal aan je linkerhand en loopt door naar beneden. Op een kruising linksaf, asfaltfietspad. Een tegelpad naar links negeren en daarna het eerste bospad naar links. Je loopt langs een hoog hek van gaas aan je rechterhand. Het eerste pad naar links negeren en doorlopen tot je uitkomt op een fietspad. Daar ga je linksaf langs een bordje 'Mariëndaal' en onder de hoogspanning door. Aan de overkant rechtsaf en meebuigen met het verharde pad. Je loopt in de bosrand. Verderop meebuigen naar links. Je neemt dan het eerste brede halfverharde pad naar rechts. Je komt uit bij verkeersweg.

3 Hier rechtsaf over het fietspad naar de verkeerslichten. Oversteken en aan de overkant linksaf en opnieuw oversteken richting Ede. Aan de overkant schuin rechtsaf, onverhard paadje langs een bord 'Landgoed Warnsborn'. Je passeert het bord 'Arnhem' en neemt dan de eerste brede halfverharde weg linksaf langs een afsluitboom van Geldersch Landschap. Het eerste pad naar rechts negeren en rechtdoor langs een bordje 'Hoog Erf'. Bij een zessprong neem je de tweede bomenlaan rechtsaf. Doorlopen tot het eind, vlak voor de asfaltweg. Hier ga je linksaf over een halfverhard paadje*, parallel aan de weg. Nu neem je de eerste halfverharde weg schuin linksaf, langs een bordje 'Hoog Erf'. Op een viersprong schuin rechtdoor, beukenlaantje langs een camping aan je rechterhand.

HOOG EN LAAG ERF

Rond 1650 zijn diverse middeleeuwse kloostergoederen aan de noord- en westkant van Arnhem verkocht aan particulieren. Zij stichtten op de kale heidevelden buitenplaatsen en landgoederen. Hoog en Laag Erf kwamen in handen van de Arnhemse burgemeester Everhard Everwijn. In de jaren dertig van de negentiende eeuw zijn de glooiende akkers in zes stukken verdeeld door een ster van lanen. Hoog Erf is in 1894 afgesplitst en op een publieke veiling te koop aangeboden. Het Arnhemse gemeentebestuur wilde het kopen, maar Gedeputeerde Staten van Gelderland weigerde toestemming te geven. Wethouders baron van Verschuer hielp de gemeenteraad uit de impasse en kocht het landgoed aan op naam van zijn echtgenote, barones Van Balveren. Bij haar overlijden liet ze landgoed Hoog Erf na aan het Geldersch Landschap.

4 Bij de volgende kruising, op de hoek van de camping, ga je linksaf. Dit bospaadje rechtdoor naar beneden blijven volgen richting bosrand. Beneden meebuigen naar rechts, een pad in de bosrand langs een beekje aan je linkerhand. Bij een bruggetje linksaf en aan de overkant rechtsaf langs de andere kant van de beek. Je gaat een bruggetje over en vervolgt het pad langs de beek aan je rechterhand. Je komt uit op asfalt en gaat rechtsaf. Direct daarna op de viersprong linksaf richting Groot Warnsborn. Op een kruising met een grindweg verder rechtdoor. Voor Groot Warnsborn rechts aanhouden langs de parkeerplaats aan je rechterhand. Je passeert het terras aan je linkerhand en daarna even naar rechts en direct weer links, een smal paadje langs een beekje aan je linkerhand. Op een viersprong links aanhouden, langs het beekje blijven lopen.

5 Waar de beek naar links afbuigt, rechts aanhouden naar een brede viersprong. Daar schuin oversteken en het pad rechtdoor vervolgen, verderop langs een open veld. Een pad naar rechts negeren. Doorlopen tot een viersprong en daar links aanhouden langs de kop van het open veld. Je gaat een stenen brug over. Na de brug op een kruising linksaf, in omgekeerde richting langs het open veld. Direct een paadje schuin naar rechts negeren. Het pad langs de beek aan je linkerhand blijven volgen. Na een kunstmatig watervalletje aan je linkerhand een pad naar rechts bij een bankje negeren. Nu neem je het eerste pad schuin rechts langs de bosrand, met grasland aan je linkerhand.

Je loopt het bos in en daar ga je op de kruising linksaf, een brede bosweg. Op een kruising rechtdoor, licht omhoog. Op een volgende kruising rechtsaf, een brede halfverharde weg in de richting van een huis.

BEEK OP WARNSBORN

De Beek op Warnsborn loopt door een oud parkbos met spreng en sprengebeek, afgewisseld met graslanden en waterpartijen. De landschappelijke aanleg ten noorden van het huis bestaat uit ruime glooiende grasvelden met boomgroepen, slingerende paden,

een restant van de 19de-eeuwse vierkante en de ronde vijver. De beekloop heeft deels een bakstenen beschoeiing en is voor een ander deel uit veldkeien samengesteld. De hoogteverschillen tussen beek en vijvers worden op een aantal plaatsen geaccentueerd door kleine gereconstrueerde cascades, gevormd door veldkeien. Opmerkelijk is dat de beekjes op Warnsborn, evenals die op de Vijverberg, niet rechtstreeks uitmonden in de Rijn. Ze eindigen in vijvers waarna het water weer wegzakt in de bodem. Het water stroomt ondergronds verder en komt bij Wolfheze bovengronds in de Heelsumse Beek. Via deze weg komt het water dan toch in de Rijn.

6 Na huis 'Rust en Vreugde' op de kruising linksaf, een beukenlaan licht omhoog. Een pad schuin van links van achteren negeren en verder omhoog. Bovenaan ook een pad van links negeren en meebuigen naar links. Je passeert een bordje 'Losloopgebied' en komt bij een asfaltweg. Oversteken en rechtsaf in de richting van open velden. Verderop loop je tussen de velden en hier een pad naar links negeren. Waar deze brede weg naar rechts buigt, ga je rechtdoor, een smaller pad. Verderop wordt het weer een brede eikenlaan. Nu neem je de eerste eikenlaan linksaf. Deze helemaal uitlopen. Aan het eind, even voor de brede halfverharde weg, ga je rechtsaf over een smaller paadje langs het open veld aan je rechterhand. Je komt uit op een ander pad.

7 Hier ga je rechtsaf, een dubbele brede bomenlaan. Even daarna een pad schuin naar links negeren. Aan het eind meebuigen naar links langs een bankje. Daar een paadje naar links negeren. Ook een smal paadje naar rechts negeren en met dit pad meebuigen naar rechts, en nu weer de bomenlaan volgen. Op een driesprong rechtdoor, de bomenlaan vervolgen. Op een kruising met asfaltweg linksaf. Twee keer de drukke verkeersweg oversteken en rechtdoor, een doodlopende weg. Je neemt de eerste halfverharde weg links langs een bordje 'Landgoed Boschveld'. Voor een huis rechtsaf, een bospad. Op een driesprong rechtdoor. Een pad naar rechts negeren en dit pad met een bocht naar links blijven volgen. Op een viersprong rechtdoor, beukenlaan. Je komt bij een asfaltweg. Hier oversteken en rechtdoor terug naar de parkeerplaats.

2 ARNHEM MEINERSWIJK

LENGTE

10 km (met de trein)

8 km (met de auto)

ZANDPADGARANTIE

START- EN EINDPUNT

  Centraal Station
Arnhem.

PARKEREN

 Parkeerterrein onder
Nelson Mandelabrug langs
de Eldensedijk, begin dan
onder 2 bij*

HORECA

 Diverse horeca in en om
het station

 SuzenSo,
suzenso.nl

 Het Arnhems Gemaal,
hetarnhemsgemaal.nl

 Het Werfpaviljoen,
stadsblokkenwerf.nl

PONTVEER

Het pontje vaart van 2 mei
tot en met 30 september op
woensdag t/m zondag van 12
tot 18 uur. Het werfpaviljoen
is dan meestal geopend.
Zie voor actuele vaar- en
openingstijden:
stadsblokkenwerf.nl

Uiterwaardenpark Meinerswijk

We maken een bijzondere wandeling in de uiterwaarden van de Nederrijn bij Arnhem. Bijna onvoorstelbaar dat je op zulke korte loopafstand van het station en het drukke centrum van Arnhem in een groene oase langs de rivier terecht komt. We vinden in uiterwaardenpark Meinerswijk niet alleen oude en nieuwe natuur, maar het gebied barst ook uit zijn voegen van de sporen uit het verleden. In de voormalige heerlijkheid passeren we sluisjes, een steenfabriek, doorlaatwerken, bunkers die onderdeel waren van de IJssellinie en zelfs een heus Romeins fort. Tot het begin van de jaren '90 in de vorige eeuw was Meinerswijk een uiterwaard, die gebruikt werd door de baksteenindustrie en door boeren. De paden zijn afwisselend gebaad, maar soms ook flink vervuurd of modderig. Afhankelijk van droge of natte periodes en hoog of lager struikgewas in de ruigtes kunnen de struinpadjes soms lastig zijn. Ook bij hoogwater zullen we soms moeten improviseren over de verharde fietspaden. In Meinerswijk lopen Konikpaarden en Gallowayrunderen om het gebied open te houden. In de zomerperiode kun je met het pontje de Rijn overvaren. Maar ook de wandeling over de Nelson Mandelabrug met weidse uitzichten over het rivierlandschap en de stad is een bijzondere ervaring.

check de meest actuele
routebeschrijving op
wandeloekpagina

ROUTE BESCHRIJVING

1 In de centrale hal van het station loop je door de poortjes en rechtdoor naar de uitgang Coehoorn. Dubbele rijweg oversteken en aan de overkant linksaf. Direct rechtsaf, Coehoornstraat naar beneden. Op de driesprong meebuigen naar links. Aan het eind rechtsaf. Doorlopen tot de stoplichten en naar links oversteken. Onder de weg naar links en via de rechtertrap omhoog. Bovenaan het fietspad oversteken en rechtsaf over de Nelson Mandelabrug. Na de brug doorlopen tot de eerste fietswegwijzer.

2 Daar ga je via de trappen naar beneden. Beneden linksaf over de stoep richting Meinerswijk. Meebuigen naar links onder de brug door. Je loopt langs een parkeerterrein en *houdt iets links aan over een klinkervoetpad. Na het roestbruine bord De Praets schuin rechts aanhouden langs SuzenSo aan je linkerhand. Op de driesprong met de klinkerweg meebuigen naar links, Meginhardweg. Bij de Hendrinahoeve meebuigen naar rechts. Bij huisnummer 20 meebuigen naar links, de Meginhardweg verder volgen. Je passeert een slagboom en vervolgt de weg rechtdoor. Verderop neem je de eerste verharde weg rechtsaf tussen twee metalen profielen. Deze weg rechtdoor volgen, gaat over in een onverhard pad en doorlopen tot een kruising boven op een dijkje, even voor de Rijn.

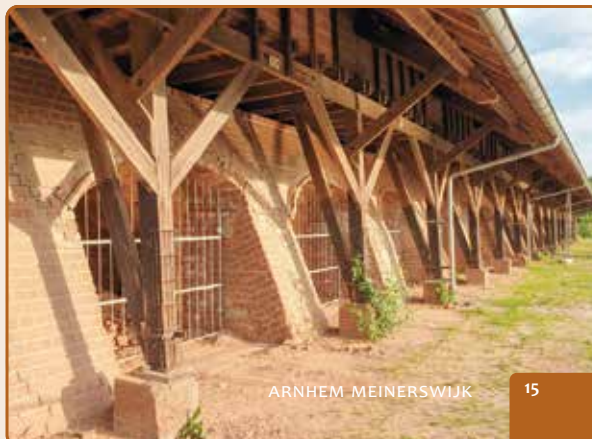

3 Hier ga je linksaf, een breed graspad. Dit pad steeds rechtdoor blijven volgen. Aan je rechterhand passeer je enkele strandjes. Doorlopen tot een metalen draaihekje. Door het hekje en rechtdoor, opnieuw langs enkele strandjes. Doorlopen tot een oude sluis. Daarna buigt het pad naar links in de richting van een brug over een nevengeul. Brug over en rechts aanhouden in de richting van metalen hekken. Door het hek en op de asfaltweg rechtsaf. Je passeert een bunker aan je linkerhand. Aan je rechterhand passeer je een uitzichtpunt. De asfaltweg met bochten blijven volgen langs huisnummer 35. Over een veerooster of door een klaphekje langs een bordje Meinerswijk in de richting van de oude steenfabriek. Je passeert de steenfabriek en verderop nog enkele huizen. Dan maakt de weg een bocht naar links.

STEENFABRIEK

De steenfabriek en een deel van de schoorsteen zijn van verre te zien. Markant zijn de steenovens waarin de stenen, gemaakt met de klei uit het uiterwaardengebied, gebakken werden. De baksteenindustrie vestigde zich rond 1873 in Meinerswijk. Vennoten Theo Verwaayen en Joseph Brantjes kochten toen het land binnen de zomerdijk op om er fabrieksterrein van te maken. Als eerste werd de steenfabriek Gallantijnse Waard gebouwd. Die stond naast de plek waar later de steenfabriek Elden verrees. De baksteenindustrie veranderde de aanblik van de polder volledig. Door het uitgraven van klei voor het bakken van de stenen ontstonden de grote plassen die nu nog kenmerkend zijn voor uiterwaardenpark Meinerswijk. De vlamoven van de steenfabriek Elden was in gebruik tot 1982. Daarna werden vanwege saneringen in de baksteenindustrie de werkzaamheden gestaakt.

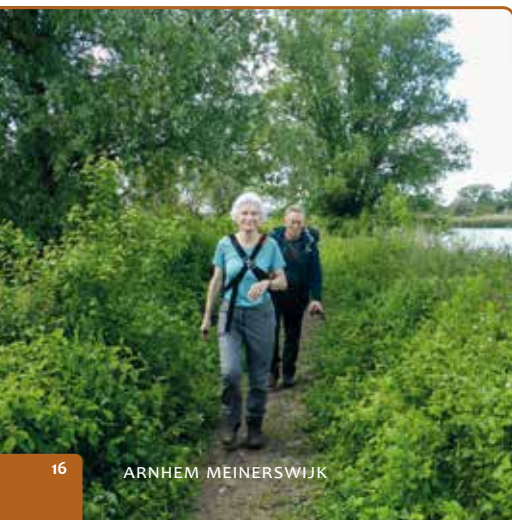

IJSSELLINIE

De tankkazematten en de doorlaatbrug met schuiven zijn in de jaren vijftig aangelegd als onderdeel van de IJssellinie. Een gigantisch militair project om een mogelijke aanval van de Russen tegen te houden. De linie bestond uit het onder water zetten van een enorme strook land tussen Nijmegen en het IJsselmeer met behulp van een stuw. De doorlaatbrug werkte bij normaal hoogwater als een gewone brug naar de steenfabriek, maar in tijden van nood konden de zware schotten neergelaten worden. We lopen over de brug, een markant herkenningspunt in de polder. In Meinerswijk staan nog vier tankkazematten die gebruikt werden om de stuw te beschermen. Daarvoor werden Sherman tanks gebruikt die in 1945 door de geallieerden in Nederland waren achtergelaten. Ze werden helemaal gestript, waarna de romp in een betonnen bak werd gegoten. Alleen de koepel stak er nog bovenuit. Via een deurtje konden soldaten naar binnen om het geschut te bedienen.

4 In die bocht ga je rechtsaf even langs de rivier en je neemt alweer snel het eerste pad scherp linksaf door de ruigte richting brug. (Je kunt hier ook nog een stukje verder langs de rivier struinen. Dan moet je op een gegeven moment wel weer op dezelfde manier terug, want anders beland je in de

rimboe.) Je komt uit bij het doorlaatwerk. Je wandelt over de brug. Aan het eind van de brug loop je in omgekeerde richting onderlangs terug. Bij de eerste schuif in de brug ga je rechtsaf en dan rechtdoor aanhouden over een paadje in de richting van drie wilgen aan een plas. Even voor het water ga je linksaf en nu neem je het eerste graspaadje naar rechts langs het water aan je rechterhand.

5 Op een kruisinkje rechtsaf, een graspaadje. Dit paadje ruim 500 meter steeds blijven volgen tot je uitkomt op het fietspad. Hier ga je linksaf. Na ca. 200 meter neem je het eerste graspad rechtsaf. Dit pad tussen de ruigte blijven volgen. Meebuigen naar links om de kop van de plas heen. Daarna meebuigen naar rechts en dan loop je opnieuw langs water aan je linkerhand. Doorlopen tot het eind. Daar ga je rechtsaf over een ruïneus asfaltpaadje. Je komt bij de bocht van een fietspad. Hier ga je rechtdoor over het fietspad. Verderop meebuigen naar links. Je komt uit op een ander fietspad. Hier linksaf langs de hoger gelegen drukke weg. Meebuigen naar rechts onder de brug door. Je loopt omhoog.

6 Fietspad oversteken en rechtdoor even over de stoep langs de Gelderse Rooslaan. Je passeert het Ir. M.A. Brinkman Vissergemeal en daarna ga je scherp linksaf naar beneden in de richting van een metalen hek en een bordje 'Stadsblokken'. Over het hek klimmen en linksaf naar de doorlaatbrug. Voor de brug rechtsaf en langs de brug struinen. Aan het eind voor prikkeldraad rechtsaf en dan steeds langs het draad aan je linkerhand doorlopen tot een duidelijk dwarspad. Daar ga je linksaf door een metalen hekje. Je komt direct uit in de bocht van een asfaltpad.

7 Hier ga je rechtdoor. Je volgt dit asfalt pad langs een wit-rode paal. Direct het eerste pad scherp naar rechts richting Stadsblokkenwerf negeren. (Als je naar de horeca wilt of met de pont over de Rijn terug wilt naar het station, dan ga je hier wel scherp rechtsaf. De borden wijzen je de weg. Na oversteek met de pont zie de kaart voor een route naar het station). Je neemt het volgende doodlopende klinkerweggetje, Haven van Coers, rechtsaf tussen de paaltjes door. Direct na de paaltjes ga je linksaf tussen tuinhuisjes door. Het klinkerweggetje gaat over in een grindweg, meebuigen naar links. Op de asfaltweg rechtsaf. Bij een driesprong met fietswegwijzer even naar links en direct trappen op naar de Nelson Mandelabrug. (Heb je de auto geparkeerd onder de brug, dan ga je hier rechtsaf en even daarna mee naar links). Bovenaan rechtsaf de brug over. Aan het eind van de brug rechtsaf over het zebrapad en linksaf, Nieuwe Plein richting station. Bij fietswegwijzers diverse keren oversteken en aan de overkant voor de Spar linksaf terug naar het station.

3 ARNHEM SINT JANSBEEK

LENGTE

9 km

ZANDPADGARANTIE

START- EN EINDPUNT

Molenplaats Sonsbeek,
Zijpendaalseweg 24A,
6814 CL Arnhem,
natuurcentrumarnhem.nl/locaties/molenplaats-sonsbeek

OPENBAAR VERVOER

  Station Arnhem

HORECA

 Molenplaats Sonsbeek,
abeautifulmess.nl/arnhem

 Watermuseum,
watermuseum.nl

 Grand Café Aan de beek,
grandcafeaandebek.nl

 Brasserie De Boerderij,
brasserieboerderij.nl

 Palatijn,
depalatijnarnhem.nl

 Witte Villa,
stadsvillasonsbek.nl

En diverse horeca in het centrum van Arnhem

Sonsbeek, Zypendaal en Janssingels

Sonsbeek is waarschijnlijk een verbastering van Sint Jansbeek, een sprengenbeek die is aangelegd om diverse watermolens te laten draaien. Arnhem is niet ontstaan langs de Rijn, zoals veel mensen denken, maar langs deze beek. Er zijn nog twee watermolens op Sonsbeek: de Begijnemolen waar tegenwoordig het Watermuseum in gevestigd is en aan de voet van de heuvel in de Sonsbeekweide de Witte Molen, die nog steeds koren maalt. Een andere bron vermeldt dat het park is genoemd naar Anna van Sonsbeek, een van de eigenaren van een van de molens, afkomstig uit het gelijknamige dorp bij Kleef. Naast de molen ligt bezoekerscentrum Molenplaats, waar onze route begint en eindigt. We maken een bijzondere wandeling langs de Sint Jansbeek van de bron tot de monding. In de parken Sonsbeek en Zypendaal is de beek een ingewikkeld complex van oude en nieuwe beeklopen, grote vijvers, watervallen, sprengkoppen en kwelplekken. Op deze wandeling zien we ze allemaal. Maar ook oude molenplaatsen, een kasteel en een ijskelder. Het tweede deel van de route gaat door het plantsoen van de Sint Janssingels en daarna door het drukke stadscentrum van Arnhem, waar de beek na lange tijd verborgen te zijn geweest nog maar onlangs weer boven water is gehaald. Natuurlijk ziet het er nu nog wat stenig uit, maar langzamerhand zal de beek zeker een groenere uitstraling krijgen. Met als kers op de pudding de plek waar de beek in de Rijn uitmondt.

check de meest actuele
routebeschrijving op
wandeloekpagina

Aanlooproute vanaf station

Arnhem, uitgang Sonsbeekzijde.

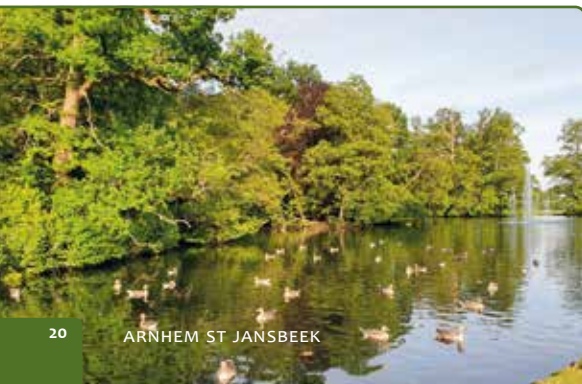
Je gaat op station Arnhem vanaf het perron via de traverse over het spoor naar de uitgang Sonsbeekzijde. Bij stoplichten oversteken en rechtsaf over het trottoir. Na de fietsenstalling de eerste klinkerweg linksaf, Brantsenstraat. Op splitsing rechts aanhouden. Direct daarna rechtsaf, Bouriciusstraat. Nu de eerste weg links en direct daarna rechts aanhouden en met de bocht mee naar rechts naar beneden in de richting van het Sonsbeekpark. Weg oversteken en recht door, een klinkerweg in naar bezoekerscentrum Molenplaats Sonsbeek.

ROUTEBESCHRIJVING

1 Met je rug naar de ingang van Molenplaats ga je linksaf richting Watermolen. Daar linksaf over klinkers tussen Molenplaats en Watermolen door, Molenpad. Rechts aanhouden en na de klinkers schuin rechts omhoog, een grindpad langs de beek. Meebuigen naar rechts, brug over en aan de overkant

links het grindpad vervolgen langs de achterkant van het Watermuseum. Meebuigen naar links, brug over en direct rechts, grindpad langs het water aan je rechterhand. Op de driesprong bij een

volgende brug aan je rechterhand rechtdoor, nu asfaltpad. Op de kruising bij de Zwanenbrug rechtdoor. Op een driesprong rechtsaf en even daarna op een kruising linksaf. Op een Y-splitsing rechts aanhouden. Je passeert de waterval aan je rechterhand en vervolgt het brede asfaltpad langs de vijver aan je rechterhand. Op een viersprong rechts aanhouden, verder langs de vijver. Met het asfaltpad meedraaien naar rechts en je neemt na het bankje het eerste asfaltpad naar links.

PARK SONSBEEK

Sonsbeek is waarschijnlijk een verbastering van Sint Jansbeek, een spreng die is aangelegd om diverse watermolens te laten draaien. Arnhem is niet ontstaan langs de Rijn, zoals veel mensen denken, maar langs deze beek. Er zijn nog twee watermolens op Sonsbeek: de Begijnemolen waar tegenwoordig het Watermuseum in gevestigd is en aan de voet van de heuvel in de Sonsbeek-weide de Witte Molen, die nog steeds koren maalt en waar ook meel te koop is. Naast deze molen is een bezoekers-centrum. Het park is in zijn huidige vorm grotendeels aangelegd tussen 1775 en 1850 in de Engelse landstijl. Er zijn vijvers, watervallen, heuvels, bos en weide.

2 Een weg en fietspad oversteken en rechtdoor Park Zypendaal inlopen. Je komt uit op een breed asfaltpad en gaat rechtsaf, licht omhoog. Op een driesprong verder rechtdoor. Nu neem je het eerste smallere grindpad schuin rechts naar beneden. Je loopt in de richting van water. Let goed op: waar dit grindpad bij het water naar links draait, ga je rechtsaf een smal graspaadje in. Je loopt langs een

dikke eik aan je rechterhand. Dit paadje om een nat bronbos heen met bochten blijven volgen. Je gaat een houten planken bruggetje over en je hebt dan zicht op de vijver aan je rechterhand. Dit paadje komt uit op een breder pad waar je rechtdoor gaat, een brede grindweg en tevens beukenlaan. Op de kruising bij een beeld aan je rechterhand ga je rechtdoor, de beukenlaan vervolgen. Je loopt de beukenlaan uit, passeert een huis aan je rechterhand en gaat even daarna op een kruising met een asfaltpad voor kasteel Zypendaal linksaf.

3 Op een driesprong rechtsaf tussen kasteel en bijgebouwen doorlopen. Meebuigen naar links en dan bij een informatiebord over Zypendaal rechtsaf, een onverhard pad. Op een Y-splitsing rechtdoor, dit pad langs een metalen hek blijven volgen. Bij het huis Casa Bianca meebuigen naar rechts, nog steeds langs het hekje. Zijpaden negeren. Je daalt af, passeert een bordje 'Park Zypendaal' en dan ga je op een splitsing van diverse paden rechtsaf, licht omhoog in de richting van de sprengkop van de Sint Jansbeek, omheind met houten latjes. Je passeert de sprengkop aan je rechterhand en je vervolgt het pad in de richting van het kasteel. Over een houten planken bruggetje (aan je linkerhand zie je nog een sprengkop van de Sint Jansbeek) en je passeert het kasteel nu aan je rechterhand. Op een kruising linksaf, asfaltpad. Dit pad met een bocht naar rechts omhoog volgen en op een splitsing van diverse paden rechtdoor,

het hoger gelegen onverharde pad tussen hoge beuken (dus niet naar beneden). Verderop, waar dit pad met een bocht naar links draait hou je rechts aan naar de trappen. Trappen af en voor de beek linksaf. Je komt uit in de bocht van een asfaltweg en fietspad.

4 Hier ga je even naar links over het fietspad en direct naar rechts de weg oversteken richting een bordje 'Park Sonsbeek'. Op het asfaltpad voor het water linksaf langs de vijver (of rechtsaf om een heen en weertje te maken naar de waterram en de plaats waar vroeger een molen heeft gestaan; let hier in de bocht van het pad ook eens op de kwelplekken tussen het groen, te herkennen aan de blauwige gloed over het water.) Je vervolgt het asfaltpad naar links langs de Brasserie. Na de Brasserie een asfaltpad naar links en een asfaltpad naar rechts negeren. Je gaat daarna een houten planken bruggetje over (aan je linkerhand zie je hier een restant van een betonnen goot, waar vroeger een beekloop door stroomde). Hierna meebuigen naar rechts. Je komt na een bankje uit op een breed asfaltpad. Hier rechtsaf richting waterval langs de vijver aan je rechterhand. Op een Y-splitsing rechts aanhouden langs de vijver. Op de splitsing bij de grote stenen bank links aanhouden en direct daarna op de kruising rechtdoor, een onverhard bospad licht omhoog. Nu neem je het eerste pad rechtsaf, steil naar beneden. Op de klinkers rechtsaf en schuin links over een houten planken bruggetje. Je vervolgt een klinkerpad, trappen op en dan wordt het een bospad. Op een splitsing bij een houten hek rechtdoor langs het houten hek aan je rechterhand. Je passeert de ijskelder aan je linkerhand. Na de ijskelder meebuigen naar links. De trappen af en beneden op de brede asfaltweg rechtsaf. Je loopt tussen twee vijvers door en even daarna op de splitsing links aanhouden naar dezelfde stenen bank. Bij de bank linksaf en direct weer links aanhouden. Op een Y-splitsing rechts aanhouden en even daarna op de driesprong met aan je rechterhand een bruggetje linksaf. Op een volgende splitsing rechtsaf en rechts aan blijven houden langs de vijver.

WITTE VILLA

De witte villa op de Hartjensberg in Park Sonsbeek is een blikvanger. In 1744 liet Adriana van Bayen op deze plek door stadstimmerman Anthony Viervant een woonhuis bouwen. In 1900 kwam de Villa in handen van de gemeente en werd tot de Tweede Wereldoorlog verpacht als hotel. Later zaten er diverse scholen en een galerie in het landhuis. Sinds 2004 heeft het gebouw weer een horecafunctie. In 2014 is het volledig gerenoveerd en heringericht door Arnhemse ontwerpers en kunstenaars. Zitten we met mooi weer op het terras aan de achterkant van de stadsvilla, dan hebben we een fenomenaal uitzicht over de rand van het Sonsbeek-park en de bebouwing van Arnhem.

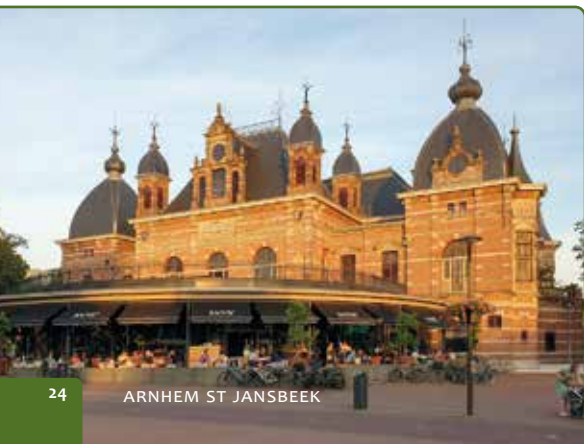

5 Op de kruising bij de Zwanenbrug rechtdoor. Pad naar links naar parkeerplaats negeren. Op een driesprong bij bankje schuin rechts naar beneden. Na een bankje aan je linkerhand en even voor het standbeeld ga je rechtsaf, een smaller asfaltpaadje naar beneden in de richting van een houten hek. Bij het hek linksaf. Dit pad steeds blijven volgen (achter het houten hek zijn ook weer diverse kwelplekken te zien van de Sint Jansbeek). Je passeert op afstand de Witte Villa aan je linkerhand en je vervolgt het pad langs het hek. Verderop passeer je aan je linkerhand de karpervijver en je komt uit bij een verkeersweg. Hier ga je rechtsaf langs het houten hek en de Sonsbeekweide naar beneden. Doorlopen tot de bankjes bij het uitzicht over de Sint Jansbeek. Hier naar links de weg oversteken en aan de overkant De la Reijstraat inlopen, beek aan je linkerhand. Op de kruising bij de brug rechtdoor. Aan het eind voor de spoor-dijk rechtsaf. Linksaf onder het spoor door. Bij de fietswegwijzers rechtdoor richting centrum.

6 De drukke weg oversteken bij de verkeerslichten en daarna vóór een grote alleenstaande plataan linksaf, een asfaltpaadje. Een klinkerweg oversteken en het rechter asfaltpad door het plantsoen blijven volgen langs diverse fontein en beelden aan je linkerhand (de Sint Jansbeek loopt hier ondergronds). Bij het laatste beeld van Neptunus meebuigen naar links en direct daarna rechts en klinkerweg oversteken. Tussen metalen paaltjes door en rechtsaf en dan direct links aanhouden. Even daarna opnieuw rechtsaf en kort daarna bij de ingang naar de parkeergarage linksaf. Dan loop je rechtdoor in de richting van Musis Sacrum. Wegen oversteken, langs de Brasserie en nog een keer wegen oversteken en rechts aanhouden langs Musis. Eerst klinkers, dan asfaltpad. Op de kruising voor de vijver (hier zie je bij een betonnen bak de beek in de vijver uitkomen) recht-

door het pad langs de vijver aan je linkerhand vervolgen. Het pad volgen tot een groene elektriciteitskast aan je rechterhand. Hier steek je naar rechts de weg over en aan de overkant rechtsaf terug voorlangs de Schouwburg.

7 Na de Schouwburg linksaf, Koningsplein. Aan het eind na café De Roze Bunker aan je linkerhand linksaf, Beekstraat. Je volgt het klinkerpad langs de beek aan je rechterhand. Waar de beek ophoudt, ga je rechtsaf en je vervolgt langs de beek richting Eusebius. Na de Eusebius ook recht door met de beek aan je linkerhand langs het Filmtheater Focus. Daarna ook de beek aan je linkerhand blijven volgen. Waar de beek stopt, ga je linksaf. De Turfstraat oversteken en recht door de linkerkant van de Nieuwstraat volgen langs de beek aan je rechterhand richting Rijnkade. Rijnkade oversteken en via trappen naar beneden om te kijken waar de Sint Jansbeek in de Rijn uitmondt.

8 Nu neem je dezelfde weg terug: Rijnkade oversteken en aan de andere kant van de beek teruglopen over de Nieuwstraat. Bij de Turfstraat oversteken, heel even naar links en direct schuin rechts de winkelstraat in, Weverstraat. Op de kruising met de Rijnstraat verder recht door, dan Grote Oord. De Grote Oord gaat over in de Jansstraat. Bij de verkeerswegen schuin links aanhouden en twee keer achter elkaar oversteken. Aan de overkant bij wegwijzers rechtsaf richting Park Sonsbeek, Willemsplein. Onder de spoorbrug door en dan bij stoplichten recht door weg oversteken. Bij de fietswegwijzer schuin rechts aanhouden, een voetpad naast een fietspad in de richting van de Sonsbeekweide. Bij het eerste huis langs de Zijpendaalseweg naar rechts de dubbele rijbaan oversteken en aan de overkant linksaf over het stoeptegelpad langs een houten hek. Je loopt weer terug naar het bezoekerscentrum Molenplaats.

4 ARNHEM WATERRIJK

LENGTE

7 km

ZANDPADGARANTIE

START- EN EINDPUNT

P DROOM! de Landerij,
De Park 12, 6661 NW Elst,
droomdelanderij.nl/,
grote parkeerplaats

OPENBAAR VERVOER

 Arnhem, bushalte
Brabantweg, lijnen 2 en 14
van/naar station Arnhem.
Langs de Batavierenweg loop
je over ca. 250 meter naar de
Rijkerswoerdse Plassen. Daar
pik je de route op onder 3 bij *

HORECA

EP DROOM! de Landerij,
droomdelanderij.nl

EP De Klomp,
restaurantdeklomp.nl

EP De Woerd,
dewoerdetenendrinken.nl

Park Lingezegen en Rijkerswoerdse Plassen

Een mooie wandeling in het noordelijke deel van Park Lingezegen, tussen de stadsranden van de Arnhem Vinex-wijk Schuytgraaf en Elst. De laatste jaren is tussen Arnhem en Nijmegen in de Over-Betuwe een fraai nieuw natuur- en recreatiegebied ontstaan. We starten bij Landerij De Park, centrum voor natuurbeleving en horeca, en lopen door de gebieden De Park en Waterrijk. Op het eerste deel van de route wandelen we in een redelijk open landschap over halfverharde paden, over gras en langs sloten. De Park lijkt nog het meest op een stadspark. Het is vernoemd naar voormalig kasteel De Parck, waarvan de contouren en de oprijlaan nog te herkennen zijn. Bij de Rijkerswoerdse Plassen komen we in deelgebied Waterrijk. Hier is het genieten van de recreatieplassen, ontstaan uit zandwinning, 's zomers goed voor een frisse duik in het water. De paadjes tussen de nieuw aangelegde plassen met rietvelden over de bruggetjes zijn voor kinderen extra spannend. Met een beetje geluk spotten we hier bijzondere watervogels. Sinds in-gebruikname van de Hoge Noot in 2020 kunnen we over deze fraaie slingerende brug voor fietsers en wandelaars het spoor over, terug naar De Park en de monumentale Notenlaan. Dat was de voormalige oprijlaan van kasteel De Parck. De walnotenbomen aan weerszijden maken het af.

check de meest actuele
routebeschrijving op
wandeloekpagina

ROUTEBESCHRIJVING

DE PARK

Park Lingezegen ligt in de Over-Betuwe, een streek die sterk afhankelijk is geweest van de rivier de Rijn. De Rijn heeft in de afgelopen 10.000 jaar verschillende lopen gehad. Het verschil tussen hoog en laag is essentieel geweest bij de vorming van het gebied. De Park is het meest noordelijke stukje Park Lingezegen en ligt tussen Arnhem-Schuytgraaf en Elst. Het is een lappendeken van bomenlanen, stukjes bos en graslanden met een afwisseling van verharde en onverharde paden. Dwars door De Park loopt het Romeinse Lint, een watergang met een verhoogd en verhard pad van vijf kilometer bovenop een oude loop van de Rijn in de Romeinse tijd. We zien hier altijd wel wandelaars, hardlopers, hondjesuitlaters of skaters. Landerij De Park ligt aan het lint en is een ideale pleisterplaats om te genieten van de bekende appeltaart van DROOM! Het is een centrum voor natuurbeleving met een grote tuin, struinbos, labrynt en kinderboerderij.

1 Met je gezicht naar de Landerij ga je linksaf over de klinkers. Fietspad oversteken en op de kruising rechtdoor, het klinkerpad volgen tussen palen door. Klinkers naar rechts negeren. Aan het eind rechtsaf. Doorlopen tot het eind en op het verharde pad linksaf. Voor een hek om een boomgaard met dit pad meebuigen naar links. Aan het eind rechtsaf. Je loopt onder hoogspanning door. Op driesprong rechtdoor. Tussen wit-rode paaltjes door en de eerste asfaltweg rechtsaf. Kort daarna rechtdoor over een graspad langs een sloot aan je rechterhand. Bij een brug verder rechtdoor. Aan het eind voor een akker linksaf. Doorlopen tot de bebouwing.

2 Voor de huizen ga je rechtsaf, een klinkerweg. Bij huisnummer 64 rechts aanhouden in de richting van een fietswegwijzer en onder het spoor door. Na het spoor rechtdoor, fietspad. Op een driesprong met een ander fietspad verder rechtdoor. Paden naar links negeren. Bij het eerste bruggetje rechtsaf, een halfverhard paadje met de bocht naar rechts volgen. Twee keer meebuigen naar links tussen open velden. Opnieuw dit paadje met bochten blijven volgen. Bij een metalen hek aan je linkerhand rechts aanhouden, een bruggetje over en rechtdoor. Aan het eind voor een heg linksaf. Dit paadje blijven volgen tot je uitkomt op het fietspad. Hier ga je rechtdoor in de richting van de horeca.

3 Bij de horeca en een fietswegwijzer naar rechts de drukke weg oversteken naar een volgende fietswegwijzer. *Je loopt tussen de borden over Rijkerswoerd de fietsstalling op. Daar hou je op de splitsing rechts aan. Na een metalen voetgangerssluis ga je rechtsaf een asfaltvoetpad op. Dat buigt verderop naar links en loopt parallel aan de weg. Verderop meebuigen naar links. Aan het eind van deze bocht ga je rechtsaf langs een wit-rode slagboom en je volgt een breed bospad. Aan de rand van het bos meebuigen naar links. Voor een heuvel ga je linksaf naar de plas. Voor het water rechtsaf. Het paadje langs de plas volgen.

Je komt uit voor water. Daar ga je rechtsaf, een smal paadje. Je komt uit op een breder pad; hier linksaf. Dit halfverharde pad met bochten blijven volgen.

4 Op een driesprong rechtdoor, aan je linkerhand de Rijkerswoerdse plas en aan je rechterhand rietvelden. Je gaat een bruggetje over en verder rechtdoor. Verderop meebuigen naar rechts en langs een bankje aan je linkerhand. Op de splitsing vóór een wit metalen hek rechts aanhouden naar het Waterrijkse pad. Hier ga je linksaf tussen palen door. Het fietspad oversteken. Je gaat een brug over en na het veerooster volg je het betonplaten pad langs een bordje van Staatsbosbeheer. Een grindpaadje naar links negeren en het pad van betonplaten met een bocht naar rechts vervolgen. Meebuigen naar links en

dan neem je het eerste halfverharde pad rechtsaf. Je gaat door een klaphekje en rechtdoor. Aan het eind rechtsaf. Je gaat een brug over en komt uit op een asfaltpad.

WATERRIJK

Water staat centraal in het deelgebied Waterrijk: water om te bergen, water om te spelen en water voor natuur. Bij de Rijkerswoerdse Plassen kun je zwemmen of kanoën. Meer naar de oostkant is een natuurlijk, avontuurlijk en afwisselend gebied ontstaan. De Linge heeft hier ook een natuurlijker karakter gekregen. De twee Rijkerswoerdse Plassen zijn sinds eind jaren 70 ontstaan door zandwinning en zo genoemd naar een oude buurtschap. Voor die tijd was dit boerenland op komklei, zware klei die de rivier vóór de bedijking afzette in moerassen op enige afstand van de rivier. In het huidige cultuurlandschap zijn dit open graslandgebieden,

maar bij de aanleg van het park is hier weer moeras ingericht. Om het riet aan het groeien te krijgen, moet het de eerste jaren met linten en gaas afgeschermd worden van de overal aanwezige ganzen. De waterhuishouding kan geregeld worden, hoog in de broedtijd van de rietvogels, lager in de nazomer wanneer de trek van steltlopers langskomt.

5 Hier rechtsaf en direct daarna het eerste pad linksaf over een betonnen brug langs een bordje van Staatsbosbeheer. Je volgt een halfverhard pad tussen de rietvelden. Zijpaden negeren en rechtdoor over een vlonderpad. Aan het eind rechtsaf, het vlonderpad vervolgen.

Meebuigen naar links, een brug over en het vlonderpad vervolgen. Dan wordt het weer een halfverhard pad. Meebuigen naar rechts. Een paadje naar rechts negeren. Je komt uit op een pad van betonplaten. Hier ga je linksaf. Doorlopen tot je uitkomt bij de voorrangsweg. Even naar links en direct naar rechts de weg oversteken. Aan de overkant even naar rechts en direct weer links, een klinkerweg in de richting van de spoorbrug. Rechtdoor tot vlak voor het spoor.

6 Daar ga je via een trap voor voetgangers omhoog en je steekt het spoor over. Aan de overkant van het spoor ga je weer via de trap naar beneden. Je komt uit op de Notenlaan. Hier ga je linksaf over de klinkerweg. Steeds rechtdoor. Aan het eind van de Notenlaan passeer je een infobord en een bankje. Op de kruising met een fietspad verder rechtdoor in de richting van een metalen hek. Je loopt via een metalen hek de kasteelmoestuin in. Rechtdoor over klinkerbanen in de richting van een houten stellage. Voor de stellage linksaf en op de kruising rechtsaf door een metalen hek. Aan het eind linksaf. Op de kruisingen rechtdoor, terug naar De Landerij.

5 BEEK-UBBERGEN

LENGTE

8 km

ZANDPADGARANTIE

START- EN EINDPUNT

P groot gratis parkeerterrein aan de Akenshof bij Plus Nico de Witt, Waterstraat 17, 6573 AA Beek-Ubbergen

OPENBAAR VERVOER

 bushalte Verbindingsweg in Beek, lijn 80 of lijn 58 van/ naar station Nijmegen, zie witte lijn op de kaart voor aanlooproute.

HORECA

 Hotel Spijker,
hotelspijker.nl/restaurant

 Sous les Eglises,
sousleseglises.nl

 Brasserie Charley,
brasseriecharley.nl

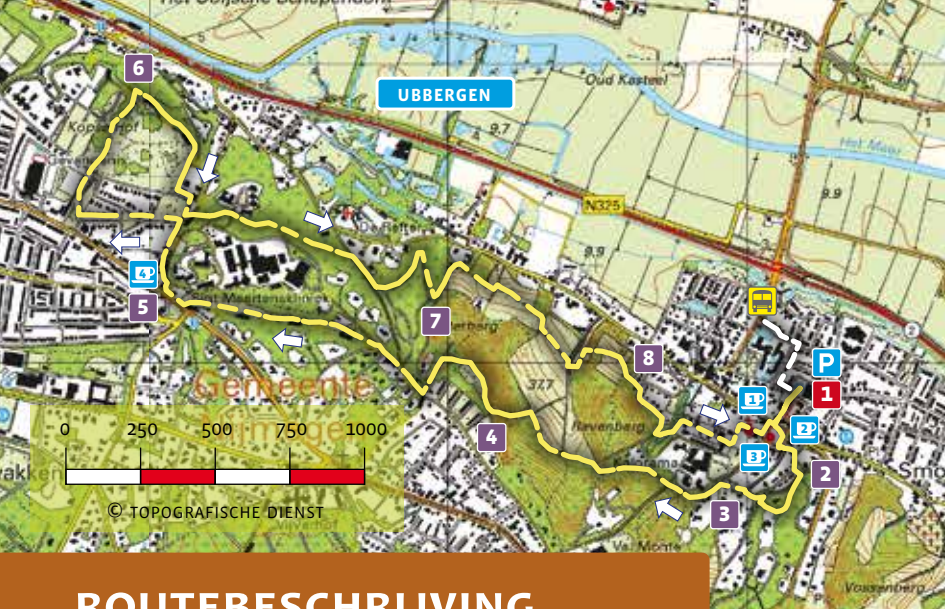
 Tante Koosje,
tantekoosje.nl

Heerlijkheid Beek, Hengstdal en Kops Plateau

Een mooie, afwisselende wandeling in het binnenste buitenland van het Rijk van Nijmegen. Van de 19e tot ver in de 20e eeuw was Beek door de aanwezigheid van schoon en zacht beekwater een centrum van wasserijen en blekerijen. Overal in het dorp stroomt water van beekjes en zijn oude openbare wasplaatsen hersteld. De kleine en grote Bartholomeuskerk domineren het fraaie dorpsgezicht. We lopen voor een groot deel door Heerlijkheid Beek met z'n fameuze Elyzeese Velden, 'verblijf voor de gelukzaligen'. Het is een oud landgoed met bossen op de heuvels en graslanden in de lagere delen. Op en neer, dus het wordt stevig klimmen en dalen. We passeren regelmatig grote villa's en landhuizen. Het Hengstdal is een smal en langgerekt erosiedal dat in de laatste ijstijd is uitgesleten door smeltwater. Na het oversteken van de Ubbergse Holleweg maken we een lusje om het Kops Plateau, waar zich 2000 jaar geleden een strategisch gelegen Romeins legerkamp bevond. Op het tweede deel van de route hebben we vanaf de rand van de hoge stuwwal steeds weidse uitzichten in de richting van de Ooijpolder. We passeren het mooi gelegen huis Natte Beek en lopen langs het Kastanjedal, waar de beek de Oorsprong ontspringt. Het kristalheldere water zorgt voor bijzondere en zeldzame planten in de beek en omgeving, zoals de paarbladige goudveil, reuzenpaardenstaart en slanke zegge.

check de meest actuele
routebeschrijving op
wandeloekpagina

ROUTEBSCHRIJVING

1 Vanaf de parkeerplaats bij de Plus, Akenshof, de klinkerweg oversteken en rechtdoor over een andere parkeerplaats, Schellingshof, licht omhoog, aan de linkerkant en volgen tussen zwarte palen door. Aan het eind schuin links oversteken en door een hek het kerkhof op, een grindpad. Paadje naar rechts negeren en op de driesprong voor de kerk links en direct daarna op de driesprong rechtdoor. Na de waterput een paadje naar rechts negeren en doorlopen tot een bankje, waar je met het grindpaadje meebuigt naar rechts langs de graven. Aan het eind op tegels links en direct rechts door het houten klaphekje. Bij de waterputten schuin links oversteken naar de klinkerweg en deze Van Der Veurweg, omhoog volgen met een bocht naar rechts.

BARTHOLOMEUSKERKEN

De oude parochiekerk van Beek is gebouwd in 1286. Het was een kleine kapel, gewijd aan de apostel Bartholomeus. Deze kerk bestaat nog steeds en is al meer dan 700 jaar oud. Het is de kleine kerk van Beek. Viermaal per jaar werd hier in het begin een heilige mis opgedragen. De kapel werd rond 1436 tot parochiekerk verheven. De kleine kerk wordt nu nog steeds gebruikt door de protestantse gemeente Nijmegen. Het kan worden gehuurd voor huwelijken, dopen, uitvaarten, presentaties en exposities. Tegenover de kleine ligt de grote rooms-katholieke Sint-Bartholomaeuskerk. Koning Willem I stimuleerde de bouw van deze grotere kerk voor de katholieken, in 1833 in gebruik genomen als de grote Sint-Bartholomaeuskerk. Het kleine kerkje werd diverse keren gerestaureerd, voor het laatst na ernstige schade tijdens de Tweede Wereldoorlog.

2 Tegenover huisnummer 10 aan je rechterhand neem je de eerste weg linksaf, Oude Bosweg verder omhoog. Direct na de schuur aan je rechterhand ga je rechtsaf, een halfverharde bosweg omhoog. Op een Y-splitsing links aanhouden langs een bordje 'Sterrenberg'. Het pad wordt smaller en gaat verder omhoog. Het paadje vervolgen met een bocht naar rechts. Het pad buigt nog een keer naar rechts en gaat dan steil naar beneden. Afdalen tot het eind en daar ga je rechtsaf verder naar beneden. Je komt direct uit op een klinkerweg. Heel even naar rechts en direct schuin linksaf via trappen naar beneden langs een hek van gaas aan je linkerhand. Beneden buig je naar rechts, je passeert aan je rechterhand een vijver en je komt uit op een klinkerpad. Hier ga je linksaf, licht omhoog. Je passeert aan je linkerhand de spoelput.

3 Bij de Nieuwe Holle Weg even naar links en kort daarna rechtsaf, een asfaltweggetje omhoog. Even verder loop je tussen hekken van gaas verder omhoog. Waar de asfaltweg naar links buigt vóór een bordje 'Berg en Dal' ga je rechtdoor, een brede grindweg langs een bordje 'Heerlijkheid Beek'. Een pad schuin naar rechts negeren en rechtdoor langs 't Kaempke, een grindpaadje verder omhoog. Op een driesprong rechtdoor en direct daarna op de Y-splitsing rechts aanhouden naar beneden. Nu bij een bankje aan de rand van het bos meebuigen naar links langs open veld aan je rechterhand. Op een driesprong met een wandelsluisje aan je linkerhand rechtdoor. Op de volgende driesprong ook rechtdoor, in de bosrand. Je passeert een houten wandelsluis en vervolgt het pad naar beneden langs de bosrand. Op de hoek van een hek van prikkeldraad aan je rechterhand en een pad naar rechts naar beneden ga je linksaf, een grassig bospad omhoog. Je passeert picknickbanken en loopt in de richting van een trapje omhoog. Tussen houten hekjes door en via trappen omhoog.

4 Aan het eind rechtsaf, nog iets verder omhoog. Je passeert een houten sluis en volgt het brede halfverharde pad. Nu op een Y-splitsing voor open veld rechts aanhouden. Dit pad blijf je tot het eind volgen. Hier linksaf, een dubbele lindenlaan. Je passeert een afsluithek en loopt door tot je uitkomt op een asfaltweg. Hier ga je rechtsaf, Jan Dommer van Poldersveldweg, en je loopt

Ubbergen binnen. Op de driesprong rechtdoor, verharde Berkenlaan. Een weg naar links negeren en direct daarna op een Y-splitsing heel even naar links en direct daarna rechtsaf, een bospaadje dat al snel breder wordt. Je loopt in de richting van een klaphek. Door het klaphek langs een bordje 'Hengstdal' en je volgt een halfverhard paadje door het dal. Op schuine kruising het linker karrenspoor aanhouden. Verderop versmalt het pad en loop je langs een hek en een paardenwei. Doorlopen tot een klaphekje. Door het hekje en omhoog naar drukke verkeersweg. Rechtsaf over de stoep naar verkeerslichten.

5 Hier oversteken naar horeca Tante Koosje en daar rechtsaf. Na Tante Koosje direct linksaf, een klinkerweg, Holleweg omhoog. Het Tacituspad naar links negeren en verderop de klinkerweg naar beneden volgen. Op een viersprong na het bord 'Ubbergen' scherp linksaf, een klinkerpaadje tussen wit-rode hekken door, omhoog. Gaat over in een klinkerweg. Op een viersprong rechtdoor, het klinkerfietspad vervolgen tussen paaltjes door. Op de volgende viersprong opnieuw rechtdoor, dan weer klinkerweg, Caesarstraat. Waar de klinkerweg naar links buigt ga je rechtsaf via trappen van brede betonplaten licht omhoog. Omhoog blijven volgen in de richting van bankjes. Tussen metalen sluizen door, de weg oversteken en langs het hek van Kops Plateau, een smal onverhard paadje tussen de ruigte licht omhoog volgen. Op een Y-splitsing links aanhouden en kort daarna op een kruisinkje rechtdoor. Op een volgende kruising met een wat breder pad ook rechtdoor, het paadje blijven volgen.

6 Aan het eind rechtsaf langs de rand van het Plateau met aan je linkerhand zicht op de Ooijpolder. Een pad schuin naar rechts negeren en het brede pad aan de rand blijven volgen. Op een kruisinkje met aan je rechterhand open veld linksaf langs een klaphekje, verder langs de rand. Verderop het pad licht naar beneden volgen door een laan van knotlindes. Meebuigen naar rechts,

KOPS PLATEAU

In het jaar 12 v. Chr. werd hier een soort commandocentrum ingericht, waar hoge Romeinse officieren verbleven. Het legerkamp diende als uitvalsbasis voor de veldtocht tegen de Germanen. Sporen tonen aan dat op het plateau een aantal grote woningen heeft gestaan, waar onder een praetorium. Dat was de com-

mandantswoning van de bevelhebber over het 'Legio X Gemina'. Het praetorium was een uitzonderlijk groot gebouw, met verschillende architectonische elementen die normaal alleen in Italiaanse stadsvilla's aanwezig waren. Het complex had een totaal oppervlak van 1700 vierkante meter en stond aan de noordkant van het plateau waardoor het een prachtig uitzicht bood over de huidige Ooijpolder.

de laan volgen tot het eind. Daar ga je linksaf, een klinkerweg langs appartementgebouwen. Meebuigen naar rechts naar beneden. Op de viersprong neem je de tweede weg links omhoog, een asfaltpad, Beukenlaan. Op een kruising rechtdoor tussen paaltjes door. Dan wordt het een brede halfverharde bosweg. Een asfaltpad schuin naar rechts omhoog negeren. Doorlopen tot je uitkomt op klinkers. Daar ga je rechtsaf omhoog en het gaat over in asfalt. Nu neem je het eerste halfverharde pad linksaf, langs een houten afsluithek en een bordje 'Heerlijkheid Beek', je volgt een brede bosweg. Al snel een pad naar rechts negeren. Bij een bankje met uitzicht meebuigen naar rechts. Naar beneden en doorlopen tot je uitkomt bij een vijsprong.

7 Hier neem je het eerste pad scherp linksaf. Op de hoek van een open veld aan je rechterhand een paadje naar rechts negeren en verder rechtdoor naar beneden langs een hek van prikkeldraad aan je rechterhand. Het paadje versmalt en dan ga je op een driesprong rechtsaf. Je passeert een houten wandelsluisje en vervolgt het halfverharde paadje licht omhoog. Je loopt langs de bosrand. Doorlopen tot je uitkomt op een klinkerweggetje. Hier even naar links en je neemt alweer snel het eerste pad rechtsaf tussen de velden langs een heg aan je rechterhand. Je passeert een wandelsluis en vervolgt het pad tussen de velden. Een pad naar rechts negeren. Op een driesprong rechtsaf en direct daarna linksaf omhoog via trappen. Meebuigen naar links. Aan het eind rechtsaf, via trappen omhoog. Een pad naar rechts negeren en verder omhoog. Een pad naar links naar beneden negeren.

8 Op een splitsing op de hoek van een open veld aan je rechterhand ga je rechtdoor, een bospad. Doorlopen tot je uitkomt op een klinkerweg. Hier ga je rechtsaf, licht omhoog. Bij huisnummer 22 schuin rechts aanhouden langs een afsluithek en een bordje 'Kastanjedal', een halfverhard pad langs Huis Ravenberg. Nu neem je het eerste pad scherp links naar beneden via trappen met houten leuning. Je gaat een bruggetje over en weer met de trappen omhoog. Aan het eind voor een muur linksaf. Nu neem je het eerste klinkerpaadje rechtsaf. Je komt uit op een klinkerweg. Hier rechtdoor langs huizen. Aan het eind linksaf naar beneden. Meebuigen naar rechts langs de kerk. Aan het eind voor het andere kerkje linksaf, Kerkberg. Aan het eind rechtsaf en direct weer linksaf, Passage d'Étalage, klinkerpad. Even verder de klinkerweg volgen langs parkeerterrein Schellingshof, de weg oversteken en je bent weer terug bij de parkeerplaats aan de Akenshof.

6 BERG EN DAL

LENGTE

8 km

ZANDPADGARANTIE

START- EN EINDPUNT

P parkeerplaats bij Fletcher Landgoed Hotel Holthurnsche Hof, Zevenheuvelenweg 48A, 6571 CK Berg en Dal

OPENBAAR VERVOER

 bushalte Groot Berg en Dal, lijn 8 van/naar station Nijmegen (voor korte aanlooproute zie de kaart en begin in de routebeschrijving onder punt 2)

HORECA

 Holthursche Hof, landgoedhotelbergendal.nl/ nl/restaurant

 De Heksendans, deheksendans.nl

 Duivelsberg, duivelsberg.nl

Holdeurn en Duivelsberg

Een niet al te lange, maar toch pittige wandeling in het Rijk van Nijmegen met veel afwisseling en bijna volledig over onverharde paden. We starten bij Hotel de Holthurnsche Hof. Vroeger heette het hier landgoed Holdeurn. De geleerden twisten over de betekenis 'holle dorenstruik' of 'heldeur'. Na pret-park Tivoli duiken we de sterk glooiende Staatsbossen in. Vooral zo mooi in contrast met de meer open dalen, zoals het dal van Palland, een idyllisch landschap met vlechthekken en houtwallen rondom weilanden, akkers en boomgaarden. We passeren het Landschapsmuseum en Huis Wylerberg, dat ooit op Duits grondgebied stond, nu domicilie van de Vereniging Nederlands Cultuurlandschap. Na een flinke afdaling kruisen we de Filosofenbeek en stijgen weer flink naar de 75 meter hoge Duivelsberg. Bijzonder zijn hier de twee mottes of voormalige kasteelbergen, ook wel aangeduid als Mergelp. De hoogste ligt op 80 meter boven NAP, de andere was een vooruitgeschoven post, met ook nu nog een magnifiek uitzicht over de Duffelt, Duitse voortzetting van de Ooijpolder. We vervolgen onze route langs grenspalen op de rand van NL en D met weidse vergezichten richting Wylerberg. Na de Heksendans -het is maar een plas- wandelen we door de bossen van landgoed Nederrijck, ook wel landgoed van Jurgens genoemd naar de voormalige eigenaar. Het landgoed was begin 20e eeuw nog wel twee keer zo groot. Langs een pittoresk kapelletje, tegenwoordig in trek als trouwlocatie, komen we weer terug bij het beginpunt.

A person wearing a white beanie, a dark jacket, and a red backpack is hiking away from the camera on a dirt path covered in fallen brown leaves. The path winds through a forest of bare trees. Long shadows are cast across the path. In the top right corner, there is a green box with white text and a QR code.

check de meest actuele
routebeschrijving op
wandeloekpagina

ROUTE BESCHRIJVING

1 Vanaf de parkeerplaats loop je naar de Holthurnsche Hof. Daar ga je aan de rechterkant langs het gebouw over een klinkerpaadje. Na het gebouw hou je links aan over een brede halfverharde weg, licht naar beneden. Bij een infobord linksaf over de asphaltweg. Meebuigen naar links naar beneden in de richting van een afsluitboom. Langs die afsluitboom en direct schuin linksaf, een halfverhard paadje. Op een Y-splitsing links aanhouden, een smal paadje langs een wijnbar aan je linkerhand. Bij de klinkerweg linksaf, licht omhoog langs de wijngaard aan je linkerhand. Bij de asphaltweg oversteken en recht-door, een smal bospaadje. Direct op een driesprong linksaf. Zijpaadjes negeren tot je uitkomt bij de weg en Tivoli. Hier ga je rechtdoor over de stoep.

2 Voor restaurant de Heksendans rechtsaf, een klinkerweg. Op de driesprong rechtdoor, nu een brede halfverharde weg. Je passeert diverse huizen en je neemt het eerste bospad rechtsaf langs houten hekken en een bordje 'Duivelsberg'. Direct na de hekken op de splitsing rechtdoor, een breed bospad. Verderop meebuigen naar links. Nu neem je het eerste pad linksaf, een smaller bospaadje. Aan het eind bij de helling rechtsaf langs een bankje, een breed pad en direct een pad naar rechts negeren. Dit pad gaat dalen. Verderop een paadje schuin naar links naar beneden negeren. Je blijft het pad volgen tot een viersprong bij een bankje.

HUIS WYLERBERG

Huis Wylerberg stond vroeger op Duits grondgebied. Rond 1920 kwam het in bezit van mevrouw Schuster-Hiby. Ze liet een expressionistische villa bouwen naar ontwerp van de architect Otto Bartning. In de Tweede Wereldoorlog hebben het gebied en de villa zwaar te lijden gehad. In mei 1940 lagen Duitse eenheden verbor-gen op de Duivelsberg en in de winter van 1944-1945 ging de frontlinie hier diverse keren heen en weer. Na de oorlog werd het gebied door Nederland geannexeerd en in 1965 verkocht de familie Schuster-Hiby de villa aan de Nederlandse staat. Momenteel wordt het gebruikt door de Vereniging Nederlands Cultuurlandschap. De VCN werkt met een Deltaplan voor het landschap aan herstel van het agrarische cultuurlandschap. Randen van weilanden en akkers krijgen weer heggen, singels en houtwallen. In het bijbehorende Landschapsmuseum zijn elf miniatuurlandschap-pen te zien. De VNC en haar voorganger Vereniging Das & Boom vieren in 2024 hun veertigjarig jubileum als gebruiker en bewoner van Huis Wylerberg.

3 Hier ga je rechtdoor met zicht op het dal aan je rechterhand. Dit paadje omhoog blijven volgen en op een Y-splitsing rechts aanhouden langs de heg, met zicht op het dal aan je rechterhand. Dit paadje steeds blijven volgen tot je uitkomt bij een klaphekje. Door het klaphekje en rechts aanhouden naar een volgend klaphekje. Daar loop je langs heen en over een breed grasveld naar beneden langs bankjes en een infobord over hoogstamboomgaarden. Verder naar beneden in de richting van een houten hek. Even daarvoor rechtsaf door een klaphekje. Trapjes af en je komt uit op een breder halfverhard bospad. Hier ga je linksaf naar beneden. Kort daarna aan het eind op de brede halfverharde weg rechtsaf, omhoog. Op een driesprong verder omhoog langs een bordje ‘Duivelsberg’. Een smal paadje naar rechts negeren en verder omhoog.

4 Je neemt het eerste pad linksaf door een wandelsluisje langs een houten hek. Je passeert aan je linkerhand een open veld met een uitzichtpunt over Huis Wylerberg. Verderop loop je het bos uit. Direct een pad naar rechts naar beneden het bos in negeren. Je loopt langs open veld aan je linkerhand. Het paadje daalt en draait het bos in. Verder afdalen, tussen houten paaltjes door en opnieuw verder afdalen. Bij houten hekken ook verder naar beneden tot je uitkomt op een brede halfverharde weg. Hier ga je even naar links en direct daarna schuin rechtsaf. Je passeert een infobord over een voormalig hotel, buigt mee naar rechts.

DAL VAN PALLAND

Het dal van Palland is een droogdal, dat ooit door gletsjers werd uitgesleten in de voorlaatste ijstijd. Nog geen eeuw geleden stroomde er een beekje door dit dal, waaraan Palland

haar naam dankt. Palland betekent nat land. Het is een idyllisch landschap met vlechthekken en houtwallen rondom weilanden, akkers en boomgaarden. Over holle weggetjes lopen we om het langgerekte, glooiende dal heen. Het gebied staat bekend om zijn rijke flora, waaronder een aantal zeer zeldzame planten, zoals orchideeën, sleutelbloemen en rapunzels. Voordat het prikkeldraad werd uitgevonden, ongeveer 120 jaar geleden, werden hagen gevlochten als ondoordringbare veekering. Er bestaan verschillende soorten vlechthekken. Naast de diverse technieken om heggen te vlechten, kunnen er ook andere soorten beplanting worden gebruikt, zoals sleedoorn maar ook hazelaar, kornoelje, eik, iep, es, beuk en haagbeuk.

5 Je gaat een beekje over en op de kruising bij de wegwijzer rechtdoor, een breder bospad. Meebuigen naar rechts langs houten hekken en via trappen verder omhoog. Dit pad omhoog steeds blijven volgen. Je passeert nog een keer houten hekken en dan ga je op een splitsing voor een heg scherp linksaf. Je loopt langs de heg en een uitzichtheuvel aan je rechterhand. Op een driesprong links aanhouden naar beneden, een halfverhard paadje. Op een driesprong met een paadje schuin naar rechts ga je rechtdoor en via trappen omhoog naar het uitzichtpunt. Je neemt dezelfde weg terug en gaat dan op de driesprong schuin links omhoog langs dezelfde uitzichtheuvel, nu aan je rechterhand. Op een kruising linksaf, een breed bospad licht omhoog. Bovenaan doorlopen in de richting van een LAW-wegwijzer. Daar ga je rechtdoor naar de horeca.

6 Bij de entree van het restaurant weer linksaf over een parkeerterreintje, rechts aanhouden. Voor de houten afsluitboom rechts aanhouden en direct daarna op de driesprong ook rechts aanhouden, een breed bospad. Meebuigen naar rechts. Het pad gaat naar beneden en je komt uit op een driesprong voor een open veld. Hier ga je linksaf langs de bosrand met het open veld aan je rechterhand. Doorlopen tot houten hekken. Hier ga je rechtsaf, een smal

paadje op de grens tussen de velden. Verderop loop je in de bosrand. Op de hoek van het open land meebuigen naar rechts het bos in omhoog in de richting van een bankje. Bij een uitkijkpunt over een plas aan je linkerhand dit pad verder volgen door het bos. Het pad gaat verderop flink dalen. Op een splitsing het pad rechtdoor vervolgen tot je uitkomt op een parkeerplaats bij een drukke verkeersweg.

7 Hier even naar rechts en alweer snel naar links de weg oversteken en een bospaadje in. Het paadje gaat omhoog. Op een driesprong links aanhouden, verder omhoog. Meebuigen naar rechts. Een paadje naar rechts negeren. Verderop gaat het weer het bos in. Op een driesprong linksaf. Paadjes naar rechts negeren en met dit paadje meebuigen naar links. Het pad gaat flink dalen en dan weer licht omhoog. Nu op een driesprong meebuigen naar rechts langs de bosrand met open veld aan je linkerhand. Op een viersprong aan de rand van het open veld rechtdoor het bos in. Even verder wordt het een beukenlaan. Een pad schuin naar rechts naar beneden negeren en rechtdoor, omhoog. Een pad scherp naar links negeren en rechtdoor, nog steeds omhoog. Dan op een viersprong rechtdoor, pad langs open veld.

8 Je neemt nu het eerste pad scherp rechtsaf naar beneden. Een pad naar rechts negeren en rechtdoor. Kort daarna op een Y-splitsing links aanhouden. Het pad wordt verderop breder en je blijft dit steeds licht naar beneden volgen. Op een volgende Y-splitsing rechts aanhouden. Snel daarna op een brede splitsing links aanhouden naar beneden en meebuigen naar rechts. Nu op een brede veelsprong linksaf, het brede bospad naar beneden. Dit pad blijven volgen. Je passeert verderop een kijkpunt over een neergestort vliegtuig. Direct daarna op driesprong rechtdoor verder naar beneden. Nu op een viersprong linksaf. Je loopt langs een hek van gaas aan je linkerhand. Zijpaden negeren. Je komt uit in de bocht van een halfverharde weg.

9 Hier ga je rechtsaf licht omhoog. Je passeert diverse huizen. Bij huisnummer 4 ga je rechtsaf, breed bospad. Dit bospad gaat naar beneden en dan neem je op de eerste kruising een smal paadje linksaf naar de bosrand. Bij de bosrand ga je rechtdoor over het smalle paadje door het grasland licht omhoog. Je loopt langs gebouwen aan je linkerhand en je loopt door tot je uitkomt op een brede halfverharde weg. Daar ga je linksaf omhoog naar het hotel en direct daarna op de driesprong met asfaltweg verder rechtdoor. Bij het klinkerpad rechtsaf, je passeert aan je linkerhand een kapelletje en je loopt weer terug naar de parkeerplaats.

10 DOORNENBURG

LENGTE

9 km

ZANDPADGARANTIE

START- EN EINDPUNT

P parkeerplaats langs de Pannerdenseweg, ter hoogte van huisnummer 6, 6686 BE Doornenburg.

OPENBAAR VERVOER

 bushalte Van Kol, lijn 33 tussen Arnhem en Nijmegen. Kom je vanuit de richting Arnhem, dan loop je verder in de rijrichting van de bus. Bij wegwijzer met de bocht mee naar links langs de andere bushalte en zie verder onder 3 bij *. Kom je uit de richting Nijmegen, begin dan ook onder 3 bij *.

HORECA

 Eet & borrelcafé Doornenburg, facebook.com/EetEnBorrelcafeDoornenburg

 Herberg De Doornenburg, kasteeldoornenburg.nl

 Fort Pannerden, fortpannerden.eu/bezoek/ horeca

 Rijnzicht, rijnzicht.nl

 Theetuin Millingerwaard, millingertheetuin.nl

Kasteel Doornenburg, Klompenwaard en Fort Pannerden

Een mooie, afwisselende wandeling in het gebied van de Gelderse Poort. Vanaf de parkeerplaats lopen we eerst over struinpadijjes door een ruig begrazingsgebied met kleine bosjes naar de rand van Doornenburg. Volgt een rondje door de bebouwde kern met horeca en bushaltes. Hoogtepunt is de route over onverharde padjes rondom het imposante middeleeuwse kasteel aan de Linge, bekend van de opnames van de televisieserie Floris. De uitgestrekte voorburcht bestaat uit een grote binnenplaats met boerderij, kapel, woontoren, herberg met terras en woonhuis van de kasteelbeheerder. Na de bebouwing komen we in het open rivierenlandschap. Vanaf de Waaldijk gaat de route de Klompenwaard in. In de zomer kun je hier met het voetveer oversteken naar de Theetuin in de Millingerwaard. De Klompenwaard is de afgelopen jaren in snel tempo veranderd van landbouwgebied in een ruig natuurgebied, dat begraaasd wordt door een kudde rode geuzen en konikpaarden. Je mag hier overal vrij struinen. We komen bij Fort Pannerden, nog niet zo lang geleden gerestaureerd en opengesteld voor publiek. Vanaf het dak heb je mooi uitzicht op het punt, waar de Rijn zich splitst in Waal en Pannerdens Kanaal. Op de terugweg lopen we door grasruigtes langs en over de dijk terug naar de parkeerplaats.

check de meest actuele
routebeschrijving op
wandeloekpagina

ROUTEBSCHRIJVING

1 Op de parkeerplaats loop je naar de wegwijzer. Je gaat door het klaphekje en door de grasruigte in de richting van de dijk. Voor het hek ga je rechtsaf. Even verder tussen houten palen door, naar rechts en direct weer naar links langs prikkeldraad aan je rechterhand. Op de hoek van dat hek verder rechtdoor, het wandelspoor door de ruigte vervolgen. De dijk steeds aan je linkerhand en in de richting van een bosje. Rechtdoor blijven lopen in de richting van een bank en klaphekje. Je houdt het bankje aan je linkerhand en je loopt rechtdoor langs de afrastering richting stalen hek. Tussen dit hek en het bankje rechtdoor, aan je rechterhand een bosperceel. Aan het eind van dit bosperceel ga je naar rechts langs de bosrand, door de ruigte. Voor de akker linksaf, een graspad langs een prikkeldraad. Door klaphek en rechtdoor langs (droge) sloot. Dat graspad blijven volgen tot je bij een bankje uitkomt op asfalt.

KASTEEL DOORNENBURG

In de 9e eeuw wordt de Doronburc al genoemd. In 1295 wordt voor het eerst een heer van de Doornenburg vermeld, Willem van Doornick. Voor zover bekend is het kasteel nooit door belegering ingenomen. De Doornen-

burg is bewoond geweest door de opeenvolgende geslachten Van Doornick, Van Bylandt, Van Homoet, Van Voorst, Van Amstel, Van Heemskerk en Van Bommel. In 1936 richtte textielbaron van Heek de Stichting tot Behoud van den Doornenburg op en kocht het kasteel van baron van der Heijden. Kasteel Doornenburg is een van de beste voorbeelden van laat middeleeuwse vestingbouw en bezit de grootste voorburch van Nederland. Na de tweede wereldoorlog werd besloten tot gedetailleerde herbouw van het kasteel aan de hand van oude tekeningen, plattegronden en foto's. In 1965 werd het in oude luister herstelde kasteel opgeleverd. De voorburch is vrij toegankelijk. De hoofdburcht is alleen met een rondleiding te bezoeken. Voor meer informatie zie <https://www.kasteeldoornenburg.nl/>.

2 Daar ga je rechtsaf en direct daarna op de kruising rechtdoor, Blauwe Hoek. Wegen naar links negeren. Je passeert een school aan je linkerhand. Op een driesprong met de Kloosterhof meebuigen naar links. Op de kruising met de Pannerdensedeweg rechtdoor, Kerkstraat. Deze weg steeds rechtdoor blijven volgen richting kasteel. Op een Y-splitsing links aanhouden langs een bord 'verboden in te rijden', Kasteelsepad. Waar de weg een bocht naar links maakt ga je rechtsaf tussen een metalen voetgangerspassage door, een onverhard paadje. Kort daarna op de driesprong voor een grote eik linksaf richting kasteel. Een brugje naar rechts negeren en het paadje om het kasteel heen blijven volgen. Het volgende pad naar rechts, richting kruidentuin, negeren. (Hier kun je naar rechts voor de horeca of om het binnenplein te bekijken). Rechtdoor vervolgen tot de Linge.

3 Daar ga je linksaf, met aan je rechterhand knotwilgen en de Linge en aan je linkerhand een afrastering. Op de hoek van het weiland, bij de laatste knotwilg, linksaf en het pad uitlopen, opnieuw aan je linkerhand afrastering en zicht op het kasteel. Aan het eind links aanhouden, een onverhard paadje langs bomen in de richting van het kasteel. Verderop het pad met een bocht naar links volgen en direct daarna rechtsaf langs een metalen voetgangerspassage en even

verder op het asfalt linksaf. Op de driesprong rechtsaf. Deze Kerkstraat weer volgen tot de Pannerdenseweg, Daar ga je nu rechtsaf langs de kerk. Je komt uit op een voorrangsweg en je gaat nog even rechtdoor langs de bushalte aan je linkerhand en #daarna direct linksaf, Clara v Delwigstraat. Aan het eind rechtsaf, Blauwe Hoek. Deze weg volgen tot een viersprong en daar ga je rechtdoor richting de dijk.

4 Op de Waaldijk even rechtdoor en bij huisnummer 4 schuin rechts naar beneden richting hekken. Door een metalen hekje en rechtdoor over het brede graspad. Vlak voor de Waal bij een informatiebord ga je linksaf. (In de zomer kun je hier met het voetveer naar de Theetuin in de Millingerwaard). Vrij snel links aanhouden in de richting van een nevengeul. Vanaf hier blijf je steeds de nevengeul aan je rechterhand volgen. Er is geen duidelijk pad, dus je moet zelf al struinend je eigen weg zoeken. Doorlopen tot een betonnen brug. Daar ga je omhoog en je passeert de brug aan je rechterhand. Je loopt in de richting van de Waal en volgt dan een breed graspad. Dat pad blijf je volgen met de Waal aan je rechterhand in de richting van Fort Pannerden. Ter hoogte van de tweede bunker aan je linkerhand ga je linksaf omhoog in de richting van een klaphekje bij het Fort. Door dat hekje en diverse trappen af naar beneden. Beneden linksaf over gras tussen de muren om het fort heen. Je komt uit bij een brug en hier ga je via het metalen trapje omhoog naar de toegang tot Fort Pannerden.

FORT PANNERDEN

Het definitieve ontwerp van Fort Pannerden was gebaseerd op een plan van Inspecteur Generaal der Fortificatiën W.S. van der Hart-Beek en geldt als een huzarenstukje van militaire bouwkunst. Met de bouw in de periode 1869 -1871 was bijna 500.000 gulden gemoeid. De snelle modernisering van de oorlogsvoering zorgde ervoor dat het fort steeds weer achterhaald was. Zo moest het fort al in 1885 worden aangepast om verweer te kunnen bieden tegen de brisantgranaten. Het fort kreeg toen de hoger gelegen Rijn- en Waalbatterijen, van beton en met modern geschut. Het onder de grond verborgen complex is enorm groot: 75 bij 70 meter en heeft maar liefst vijf verdiepingen met 124 lokalen en een web van gangen en trappen. De muren zijn plaatselijk 2,60 meter dik. Voor de soldaten was het spartaans in het fort. Het water stond soms op de vloer en het was er gemiddeld niet warmer dan 10 graden Celsius. Fort Pannerden is het meest oostelijke fort van de Nieuwe Hollandse Waterlinie, strategisch gelegen op de kop van het splitsingspunt van Rijn, Waal en Pannerdensch Kanaal. Omdat Fort Pannerden de watertoevoer in de gaten hield, kreeg het de naam 'hoofdkraan van de Linie'. Het fort is sinds 2016 opengesteld. Voor meer info zie <https://www.fortpannerden.eu/>.

5 Rechtdoor naar de weg en linksaf over een veerooster. Direct daarna rechtsaf de grasruigte in en zoek dan je eigen pad naar links tussen de dijk en de rivier. Je loopt door tot een wat hoger gelegen grasdijkje. Daar kun je kiezen om linksaf te gaan naar de hoger gelegen asfaltdijk of rechtdoor en verder struinen. Struin je verder, loop dan door tot een verharde keerlus. Daarna buig je naar links naar een metalen hek. Door het klaphekje en de dijk oplopen tot de driesprong. Hier nog even rechtdoor, over het veerooster en dan direct rechts over het struinpad langs het prikkeldraad tot een overstapje over prikkeldraad.

6 Na het overstapje loop je over gras naar de asfaltdijk bij een wegwijzer. Bij die wegwijzer door een klaphekje, een graspad schuin rechts naar beneden volgen. Direct na het metalen hek aan je linkerhand ga je rechtdoor met aan je linkerhand de afrastering. Met de bocht naar rechts en naar links volgen. Het graspad gaat omhoog en je loopt verder over een dijkje, richting metalen trap. Voor deze trap ga je naar links, een metalen trap naar beneden en vervolgens een klinkerpad. Bij een inham linksaf en kort daarna rechtsaf richting parkeerterrein. (Als je met de bus bent gekomen, dan ga aan het eind van het parkeerterrein linksaf en zie verder onder 1).

14 NIJMEGEN (SPIEGEL)WAAL

LENGTE

8 km

ZANDPADGARANTIE

START- EN EINDPUNT

P parkeerplaats
Honigcomplex,
Waalbandijk 20B,
6541 AJ Nijmegen

OPENBAAR VERVOER

 aan- en afloop vanaf
station Nijmegen-Lent krap
1 km

HORECA

 diverse horeca op het
Honigcomplex

 diverse horeca aan de
promenade langs de Waal

 diverse horeca bij de
Waalhaven

Waal, Ossenwaard en Spiegelwaal

Een bijzondere wandeling in Nijmegen langs de rivier de Waal, een nevengeul, over vier bruggen en een écht eiland. Met zicht op nog meer mooie bruggen, het stadsfront, de Ooijpolder en de stuwwal in de verte. We starten onze wandeling bij het Honigcomplex met de beeldbepalende silo en lopen langs de gloednieuwe wijk Batavia naar de rivier. Via de nieuwste Waalbrug De Oversteek gaan we de rivier over. De naam herinnert aan de aanval van Amerikaanse parachutisten die op 20 september 1944 in canvasbootjes de Waal overstaken. Aan de overkant dalen we af naar het stadseiland Veur-Lent met de ruige Ossenwaard, ontstaan door het graven van de nevengeul de Spiegelwaal. We passeren de fraai gebogen Zaligebrug en wandelen tussen Waal en Spiegelwaal over het eiland in de richting van de volgende brug. Onder de spoorbrug door en De Uitkijk doemt op, een groot hoofd, eigenlijk een reuzeversie van een oud Romeins masker dat in 1915 bij Nijmegen gevonden is. Via de Lentloper, tijdens de ontwerpfase nog Promenadebrug genoemd, steken we de Spiegelwaal over. Langs de Lentse Warande, waterkering en tribune inéén, wandelen we onder de Waalbrug door. Over ruige paadjes langs het water en een lange dam keren we terug naar de overkant van de Spiegelwaal, waar een grote betonnen rivierkazemat indrukwekkend staat te wezen. Na een lange oversteek over de Waalbrug dalen we af naar de terrassenrijke Waalkade en komen ogen tekort. Langs het nieuwe opgepimpte Havenkwartier en de oude haven keren we terug naar het Honigcomplex, waar de komende jaren nog van alles staat te gebeuren.

check de meest actuele
routebeschrijving op
wandeloekpagina

ROUTE BESCHRIJVING

1 Vanaf de parkeerplaats loop je terug naar de Laan van Oost-Indië. Oversteken en rechtsaf over de stoep. Ter hoogte van huisnummers 309-311 de eerste klinkerweg rechtsaf, Jans Kloppenburgstraat. Aan het eind van de klinkers rechtdoor, een grindpad. Trappen af en linksaf, het grindpad langs de Waal vervolgen. Op een kruising van grindpaden rechtsaf richting brug. Onder de brug linksaf. Bij de eerste trappen aan je linkerhand ga je omhoog. Op het eerste plateau links aanhouden en verder omhoog. Je komt uit op het fietspad en volgt het fietspad over de brug. Doorlopen tot de volgende afgang. Daar ga je via trappen naar beneden. Aan het eind onder de brug rechtsaf, een breed grindpad tussen de ruigte.

2 Op de driesprong bij de brug aan je linkerhand ga je rechtdoor over het brede grindpad tussen de Waal en de Spiegelwaal. Je loopt onder de spoor-

brug door. Je passeert het strandje Ossenwaard aan je linkerhand en daarna ga je via klinkers omhoog naar de brug. Je verlaat het Rivierpark en gaat linksaf over de brug, Oosterhoutsedijk.

Aan de overkant rechtsaf, onder langs het bordes aan je linkerhand en langs het water aan je rechterhand. Je loopt in de richting van een volgende brug. Onder de brug door en waar de klinkers links omhoog gaan, hou je rechts aan tussen houten hekken door. Je volgt een grassig pad langs de Spiegelwaal aan je rechterhand. Kort na een hoog bord 'Drempel Stroming' ga je rechtsaf door een klaphekje en je volgt een paadje door de ruigte. Doorlopen tot je uitkomt op asfalt.

SPIEGELWAAL

De Spiegelwaal is aangelegd in het kader van ruimte voor de rivier om bij hoogwater overstromingen te voorkomen. Door het graven van de nevengeul is tussen Lent en Nijmegen het eiland Veur-Lent ontstaan. Op mooie zomerse dagen een geliefde recreatieplek met strandjes. De Ossenwaard ligt aan de westkant van het eiland en is in de eerste plaats natuurgebied. Het midden van het eiland, ongeveer vanaf de Lentloper tot aan de Waalbrug, is het oudste gedeelte van Veur Lent. Hier zijn verschillende boerderijen opgeofferd voor de aanleg van de Spiegelwaal. De Lentse Warande is in de eerste plaats een waterkering. De Warande is vormgegeven als een tribune, waardoor er meer dan 1700 plaatsen beschikbaar zijn voor watersportevenementen en andere evenementen, zoals muziek, toneel en theater vanaf een in het water liggende ponton. Bovenlangs de Warande ligt een fraaie laan met zo'n 80 iepen.

3 Daar ga je scherp rechts. Voor een veerooster rechtsaf door een klaphekje in de richting van groot betonnen gevaarte. Je volgt het halfverharde paadje, nu langs de andere kant van de Spiegel-waal. Onder de brug door en direct linksaf de dijk oplopen. Rechtdoor langs een groot gebouw aan je linkerhand. Voor de klinkerweg weer in omgekeerde richting via de brede trappen omhoog. Je komt uit op een fietspad/voetpad. Hier ga je rechtsaf via

de brug de Waal over. Aan de overkant van de brug ga je aan het eind van het asfaltvoetpad schuin rechtsaf via een klinkerpad met trap treden naar beneden. Beneden de klinkerweg oversteken en linksaf over de stoep. Al snel bij de eerste trappen rechtsaf naar beneden.

4 Daar ga je rechtdoor tot de waterkant en linksaf langs het haventje aan je rechterhand. Doorlopen tot je niet verder kunt. Daar ga je even naar links en rechtsaf over de klinkerweg. Op het grote klinkerplein rechts aanhouden, zo dicht mogelijk langs de Waal. Deze promenade langs de rivier blijf je steeds maar volgen in de richting van de volgende brug. Aan het eind van deze promenade heel even naar links over de klinkers en direct weer rechts over een brug met stalen rasters omhoog in de richting van de brug over de Waal. Aan het eind rechtdoor onder de brug door. Je passeert een lange brede bank met

uitzicht over de Waal en dan op het klinkerplein links aanhouden en direct weer rechts, Kaapstander. Je passeert het gebouw van de Gelderlander aan je rechterhand.

KAZEMATTEN

Ter verdediging van de Waalbrug tussen Nijmegen en Lent zijn in de dertiger jaren van de 20e eeuw drie rivierkazematten gebouwd. We passeren er twee, eentje op het eind van de Lentse Warande en eentje aan de overkant van de Waal. Deze rivierkazemat Lent Oost maakt wel de meeste indruk. Dit type

kazemat bestaat uit drie verdiepingen en was bewapend met kanon en mitrailleur. De kazematten vervulden een belangrijke rol in het vernietigen van de spoor- en verkeersbruggen over de Waal, zodra het Duitse leger Nederland zou binnenvallen. Zo moest een opmars tot stilstand gedwongen worden.

5 Aan het eind linksaf, Kaaisjouweskade en direct rechts aanhouden via trappen naar beneden. Je loopt onder langs de haven aan je rechterhand. Aan het eind rechtsaf over de klinkers, verder langs de rand van de haven. Vlak voor het eind linksaf en even daarna rechtsaf via een hellingbaan omhoog. Je komt uit op asfalt. Hier ga je rechtdoor in de richting van het Honigcomplex over het fietspad. Terug bij de parkeerplaats kun je nog in de richting van de Honigtoren voor een heen-en-weertje naar de horeca.

WAALHAVEN

De haven werd in 1852 en 1853 aangelegd als industriehaven. Die functie had de haven tot midden negentiger jaren. Sindsdien is het een aanlegplaats voor de beroepsvaart. Er liggen ook enkele woonboten. Inmiddels is de industrie die van de scheepvaart gebruik maakt verdwenen. Daar waar de bedrijven verdwenen kwam woonruimte. De Waalhaven is nu aanlegplaats voor de beroepsvaart. De haven wordt beheerd door de gemeentelijke havendienst van Nijmegen. Aansluitend aan de Waalhaven ontstond een industriegebied met een slachthuis en de grote Honigfabriek. Honig was jarenlang een van de grootste werkgevers van Nijmegen. De activiteiten werden aan het begin van deze eeuw door Heinz verplaatst naar andere locaties. Het bedrijfsterrein van de 'soepfabriek' wordt nu ontwikkeld tot een woongebied.

COLOFON

Routes en tekst

Rob Wolfs

Cartografie

Kadaster Geo-Informatie

Fotografie

Rob Wolfs, Bart van der Mark, Lourens Vellinga, Jeroen Reith

Ontwerp

Ontwerpbureau Lood, Velp
Buro Gom, Arnhem

Opmerkingen en suggesties

info@wolfswandelplan.nl

GPS-tracks en actuele

routebeschrijvingen

www.wandelzoekpagina.nl/wandelboeken/wandelen-rond-arnhem-en-nijmegen

Met dank aan alle 'meelopers'.

Alles uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd en/of openbaar worden gemaakt door middel van druk, fotokopie, geluidsband, elektronisch of op welke wijze dan ook, mits met toestemming en bronvermelding van de uitgever.

De routes in deze gids zijn met de grootst mogelijke zorg samengesteld en gecontroleerd. Niettemin geldt dat het een momentopname betreft en dat wijzigingen in het landschap of openingstijden voor kunnen komen. Daarom is het verstandig om voor vertrek altijd de actuele stand van zaken te controleren.

De makers en uitgeverij kunnen niet aansprakelijk worden gesteld voor enige schade dan ook bij het volgen van de routes.

© Gegarandeerd Onregelmatig

Eerste druk september 2022

meer dan 2.000 wandelkaarten

Natuur-, stads- en GPS-wandelingen

Uitgebreide routebeschrijvingen

GPS-tracks

Wandelkaarten

Ook beschikbaar in wandelapp

WandelZoekpagina

Meld je aan voor een abonnement!

WWW.WANDELZOEKPAGINA.NL

A photograph showing a person from behind, walking on a dirt path through a lush green field. In the distance, a herd of horses is grazing. The background is filled with dense green trees.

Van de geestelijk vader van de Trage Tochten

‘Te voet gaan staat haaks op de hectiek van het alledaagse. Aan de wandel zijn is de meest menselijke maat. Het landschap laat zich wandelend het best lezen’. Gevleugelde woorden van Rob Wolfs, de geestelijk vader van de Trage Tochten die inmiddels bij iedere wandelaar als hooggekwalificeerde wandelingen te boek staan.

De wandelingen in deze gids zijn korte variaties op deze tochten en daardoor geschikt voor een nog grotere groep wandelaars. Rob publiceerde deze wandelingen al eerder op wandelzoekpagina.nl onder de noemer KANKorter, naar het Knooppunt Arnhem Nijmegen. Hij kent dit gebied als zijn broekzak door al zijn eerdere verkenningen voor Trage Tochten in zijn ‘achtertuintje’. Zo is deze gids een gevarieerd ‘schetsboek’ van de Zandpadgarantieman geworden.

Win al onze wandelgidsen

Elke maand verloten wij een complete set van de mooiste wandelgidsen van Nederland - namelijk die van ons! Wilt u 12 keer per jaar kans maken op deze fantastische collectie t.w.v. ruim 950 euro meldt u zich dan aan op onze website:

gegarandeerdonregelmatig.nl

In deze gids balt zandpadgarantieman Rob Wolfs al zijn kennis over zijn eigen woonomgeving samen. Hij leidt de wandelaar over de talloze kruip-door-sluip-door-paadjes die hij in zijn carrière als routemaker heeft ontdekt. In twintig overzichtelijke rondjes van maximaal 10 kilometer komt ook de minder geoeffende wandelaar aan zijn trekken. Zijn routes leiden langs rivieroeveren, over stuwwallen, door kuddes koeien en paarden, over grazige velden en door imposante, donkere bossen waar je op je hoede moet zijn voor everzwijnen en waar een schichtige wolf zomaar je pad kan kruisen. Extra aandacht is er besteed aan leuke plekken waar ook de inwendige mens niet vergeten wordt.

De lengte van de wandelingen leent zich bijzonder goed om er op een zomeravond na het eten nog even op uit te trekken om de zon onder te zien gaan op een heideveld of in de uiterwaarden de mist te zien optrekken terwijl de koeien loeiend hun stal opzoeken. Geniet van dit meesterwerk, want als we de auteur moeten geloven zou dit wel eens zijn laatste wandelgids kunnen zijn ...

WINNAAR GOUDEN WANDELSCHOEN

Uitgeverij Gegarandeerd Onregelmatig veroverde de Oscar onder de wandelprijzen: voor haar gehele oeuvre werd zij door de Fiets- en Wandelbeurs beloond met de prestigieuze Gouden Wandelschoen.

ISBN 9789076092201

9 789076 092201